Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dennebe rg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 41)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḍi
Abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate: Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 francĭ. Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 225.—Anulŭ LVI. Braşovŭ, Duminecă, 10 (22) Octomvre 1893.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Octomvre 1893 st. v.

s'a deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ	8 francĭ
pe şése lunĭ	4 „

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Frământărĭ în monarchiă.

Braşovŭ, 8 Octomvre v.

Inăuntrulŭ monarchiei nóstre se petrecŭ evenimente fórte însemnate.

In *Ungaria şi Transilvania* scimŭ cum mergŭ lucrurile şi amŭ vĕḍutŭ cum le privesce şi le judecă dieta ungurésca. Deocamdată domnesce linişte, pentru că dieta şĭ-a amânatŭ şedinţele până în Noemvre. Acum ḍiarele maghiare rumegă vorbele diferiţilorŭ „patrioţĭ“ rostite în „representanţa ţĕrii“ şi-şĭ batŭ capulŭ asupra întrebării: care este mai mare Maghiarŭ şi urmăresce o politică mai bună faţă cu curtea şi cu naţionalităţile, Wekerle cu Ludovicŭ Tisza, orĭ Apponyi cu Helfy şi Ugron?

„Sĕ i-a-i pe unulŭ şi sĕ dai în celălaltŭ“ ḍice Românulŭ.

Intr'aceea se ridică o furtună în *Austria*, care îi împle de îngrijire pe Ungurĭ şi pe Nemţĭ.

Scimŭ, că nemulţămirea popórelorŭ în partea de dincolo a monarchiei este aprópe totŭ aşa de mare ca şi în statulŭ ungarŭ. Ministrulŭ Taaffe a făcutŭ multe încercărĭ de a le împăca, dér n'a rĕuşitŭ. Când una, când alta se împotrivea programului lui. Când credea că a împăcatŭ pe Polonĭ, se ridicau Germanii, éră când părea, că i-a îmblânḍitŭ pe aceştia, începeau a protesta Cehii şi aşa mai departe. Se pregătise unŭ pactŭ între Cehii şi Germanii Boemiei, dér a căḍutŭ în baltă. In urmă mişcarea Cehilorŭ în contra guvernului şi a planurilorŭ lui de împăcare devenise atâtŭ de puternică, încâtŭ contele Taaffe creḍù, că nu o va puté domoli decâtŭ numai întrebuinţândŭ forţa şi astfelŭ introduse starea esceptională în Praga şi jurŭ.

Contele Taaffe însĕ bine sciindŭ, că cu mĕsurĭ despotice nu va puté ajunge nicĭ-odată la scopŭ, s'a gânditŭ la altŭ mijlocŭ de a îndrepta lucrurile şi a propusŭ camerei, nu ca ministrulŭ Hieronymi ca sĕ s'arunce celorŭ nemulţumiţĭ câte unŭ osciorŭ de rosŭ, ci ca sĕ li-se dea drepturĭ mai largĭ electorale, sĕ pótă vota la alegerĭ fie-care cetăţénŭ care scie scrie şi ceti şi a servitŭ în armată, pentru ca în acestŭ chipŭ cei aleşĭ sĕ se pótă numi „aleşii poporului“, cu mai mare dreptŭ ca până acuma.

Acésta este aşa ḍisa reformă electorală, ce voiesce sĕ-o întroducă în Austria guvernulŭ Taaffe şi cu ajutorulŭ căreia elŭ crede, că viitórea cameră se va alcătui astfelŭ, ca sĕ-i fiă mai uşorŭ a stăpânì şi aşĭ realisa programulŭ.

Lărgirea dreptului de alegere însĕ nu place acelora, carĭ au interesŭ de a domni peste alte popóre, cum suntŭ Germanii, carĭ tindŭ sĕ fiă numai ei tarĭ şi marĭ în Austria, ca Ungurii la noi, şi cum suntŭ Polonii, carĭ asuprescŭ pe Rutenĭ în Galiţia. Ei se temŭ, că Taaffe cu proiectulŭ lui tocmai aceea a voitŭ, ca sĕ le mai taiă puţinŭ din créstă, sĕ pótă rĕsufla mai liberŭ celelalte popóre.

Destulŭ, că în Austria e mare fierberea, căcĭ toţĭ vĕdŭ, că guvernulŭ urmăresce o ţintă şi nu scie nimenĭ până unde vrea sĕ mérgă. Germanii se temŭ, că prin reforma electorală vorŭ pierde multŭ din influinţa lorŭ, éră Slavii vorŭ devenì mai tarĭ; Ungurii éráşĭ se temŭ, că prin întărirea partidelorŭ naţionale slave în camera austriacă, se va mâna apa numai pe móra federalismului şi dualismulŭ va fi primejduitŭ.

Luptele de faţă din Austria ne intereséză prin urmare şi pe noi în mare mĕsură, căcĭ după cum mărturisescŭ contrarii noştri, ele potŭ avé o influinţă însemnată şi asupra Ungariei.

E lucru învederatŭ, că într'o împĕrăţiă cu atâtea popóre deosebite, cum este împĕrăţia nóstră, nu se póte ajunge la o guvernare dréptă şi mulţumitóre constituţională decâtŭ numai atuncĭ, când vorŭ fi toţĭ în mĕsură egală representaţĭ acolo, unde se facŭ legile şi se decide despre sórtea ţĕrii. La aşa cevaşĭ trebue că s'a gânditŭ şi contele Taaffe.

Dér cei ce au interesŭ sĕ fiă numai ei stăpânĭ, cu eschiderea séu scurtarea celorlalţĭ, nu se împacă cu idei de aceste seriόse de egalitate. De aceea vedemŭ, că Germanii s'au înţelesŭ cu Polonii sĕ se împotrivéscă reformei electorale a contelui Taaffe şi vedemŭ, că şi marii proprietarĭ, boierii din Boemia etc. suntŭ nemulţumiţĭ cu ea, pentru că, ḍicŭ ei, de se va întroduce reforma, privilegiile lorŭ electorale nu se vorŭ mai puté susţiné multŭ timpŭ. De aceea vedemŭ, că şi Ungurii strigă în contra reformei electorale din Austria, căcĭ cum vor mai puté ei sĕ ne asuprécă pe noi Ardelenii cu legĭ electorale esceptionale, când în Austria va fi sufragiulŭ universalŭ, adecă când acolo toţĭ cetăţenii vorŭ avé dreptŭ de alegere?

Noi trebue sĕ dorimŭ, ca în Austria sĕ învingă principiulŭ liberalŭ alŭ sufragiului universalŭ, căcĭ acesta va da o lovitură grea şi asupritorilorŭ noştri, carĭ monopoliséză dreptulŭ electoralŭ numai în folosulŭ rassei maghiare.

Noulŭ ministru de rĕsboiu.

Numirea de curêndŭ întêmplată a generalului de cavaleriă de *Krieghammer*, ca ministru de rĕsboiu comunŭ alŭ Austro-Ungariei, a fostŭ primită cu nemulţumire de cătră Maghiarĭ. Alegerea persóuei nu le place. Aceia mai alesŭ dintre ei, carĭ ţintescŭ a întroduce dualismulŭ şi în armată, cerêndŭ ca partea armatei din Ungaria sĕ fiă maghiarisată, vĕdŭ în numirea lui Krieghammer, ca ministru de rĕsboiu, mai multŭ unŭ regresŭ, decâtŭ unŭ progresŭ.

Unŭ ḍiaristŭ ungurŭ a interpelatŭ pe noulŭ ministru de rĕsboiu, când încă nu era numitŭ definitivŭ despre diferitele dorinţe maghiare. Krieghammer a rĕspunsŭ însĕ fórte reservatŭ, cu alte cuvinte din vorbele lui n'a pututŭ afla Ungurulŭ, care este părerea lui adevĕrată. Se ḍice, că numirea lui este a se mulţumi influinţei archiducelui Albrecht. *„Tägliche Rundschau“* ḍice, că d-lŭ de Krieghammer nu se gândesce a face pe voiă Ungurilorŭ, că nu va sprijini nicĭ cererea lorŭ de a reînfiinţa o a treia academiă ungurésca cu limba maghiară în Ungaria, nicĭ alte aspiraţiunĭ ale lorŭ naţionale. Din contră elŭ le va arăta

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Jidovii în România

I. Raportulŭ

rabinatului comunităţeĭ templului coralŭ din Bucurescĭ cătră ministerulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice.

Am onóre de a vĕ rĕspunde la stimabila D-vóstrĕ adresă dela 5 Noembrie a. c. (seria C., No. 688) prin următórele notiţe, cerêndu-vĕ tot-odată scuse, că nu vĕ potŭ rĕspunde la tóte întrebările D-vóstrĕ din motive, ce îndată le voiu espune.

Comunităţile israelite, ce esistă în diferitele localităţĭ ale ţĕrei, nu suntŭ unite unele cu altele în nicĭ o privinţă; în consecinţă le lipsesce atâtŭ representaţiunea spirituală, câtŭ şi cea administrativă. In Francia, de pildă, există consistorulŭ centralŭ, representândŭ consistoriile locale din diferite oraşe, în carĭ se găsescŭ comunităţĭ israelite, şi marele rabinŭ, care e recunoscutŭ ca capŭ alŭ legei de toţĭ Evreii din Francia. In România nu e rabinŭ, care are dreptulŭ de-a esercita verĭ unŭ controlŭ într'o comunitate israelită, afară de cea în care funcţionéză; mai multŭ încă, una şi aceeaşĭ comunitate póte sĕ nu aibă unŭ primŭ-rabin séu mare rabinŭ recunoscutŭ de toţĭ Evreii din aceea localitate. Suntŭ şi comunităţĭ israelite în ţéră, ca şi în streinătate, carĭ de anĭ îndelungaţĭ suntŭ lipsiţĭ de rabinĭ; lipsă ce se esplica prin faptulŭ, că rabinulŭ nu se póte compara cu preotulŭ creştinŭ, fără de care biserica nu póte esista, pe când fără rabinŭ póte funcţiona fórte bine sinagoga, templulŭ orĭ casa de rugăciune. Cununiile, circumcisiunele, înmormêntările, serviciulŭ divinŭ prin sinagogĭ orĭ temple, potŭ urma şi în absenţa unui rabinŭ.

Rabinii modernĭ mai puţinŭ potŭ fi comparaţĭ cu preoţii orĭ leviţii noştri din vechime, ale cărorŭ atribuţiunĭ şi privilegiĭ suntŭ cu desĕvêrşire abolite, de când cu dĕrîmarea Ierusalimului jertfele au fostŭ desfiinţate, căcĭ pe când cei din urmă preoţii şi leviţii, şi-au datoritŭ posiţia lorŭ esceptională, în mijloculŭ Israeliţilorŭ, nascerei lorŭ, cei dintâiu, rabinii se impunŭ comunităţilorŭ prin meritele lorŭ personale, prin viéţa lorŭ fără prihană, prin capacităţile lorŭ obţinute prin studii şi esperienţe.

Consacrarea rabinilorŭ urméză fără ceremoniă tradiţională. In timpulŭ Talmudului nimenĭ n'a pututŭ purta titlulŭ de rabinŭ fără a fi ordinatŭ, ordinaţiă ce se baséză pe Pentateuh, unde cetimŭ (numerile 27—23) că Moise, presentândŭ poporului israelitŭ ca urmaşŭ alŭ sĕu, pe Iosua, a pusŭ mânele sale pe acesta, esprimândŭ, prin acestŭ simbolŭ, că a transmisŭ spiritulŭ sĕu propriu pe viitorulŭ conducĕtorŭ alŭ naţiunei. Din veaculŭ XV-lea datéză obiceiulŭ, că nimenĭ nu póte funcţiona ca rabinŭ, care nu a obţinutŭ titlulŭ de Morenu (doctorŭ) dela unŭ rabinŭ renumitŭ. Introducerea acestui obiceiu se atribue lui Rabi Meir Halevi din Viena. Actualmente numai acela póte funcţiona ca rabinŭ, care posede o diplomă dela trei rabinĭ în funcţiune, séu dela direcţiunea unui seminarŭ teologicŭ.

Comunităţile israelite din Rusia, Polonia, Galiţia şi în parte şi din România nu cerŭ rabinilorŭ decâtŭ cunoscinţe talmudice, ce şi-le însuşescŭ prin scólele superióre numite Ieşiboth, dirigiate de rabinĭ erudiţĭ, pe când cele din apusulŭ Europei şi din America de Nordŭ pretindŭ, că rabinii lorŭ sĕ fi făcutŭ, pe lângă studii teologice, şi studii liceale şi universitare, studii ce le absolvă parte prin scólele publice, parte prin institute teologice create de Evrei.

Asemenea seminare teologice suntŭ la Parisŭ, odinióră la Metz, la Breslau, la Berlinŭ, la Budapesta, la Amsterdam, la Roma, la Ramsgate şi în curêndŭ se va înfiinţa o asemenea scólă pentru formarea de rabinĭ şi la Viena. In Francia nimenĭ nu póte funcţiona ca rabinŭ, care n'a absolvatŭ cursurile seminarului rabinicŭ din Parisŭ.

La noi în ţéră o asemenea scólă teologică pentru formarea de rabinĭ, din nefericire, nu esistă, şi tinerii, carĭ ar dori sĕ îmbrăţişeze acéstă carieră rabinică, suntŭ siliţĭ a studia în strĕinătate.

Rare-orĭ însĕ se găsesce unŭ tînĕrŭ evreu din ţéră, care sĕ îmbrăţişeze acéstă carieră, din causă, că comunităţile nóstre nu suntŭ organisate, nu dispunŭ de veniturĭ sigure şi nu potŭ oferi, ca cele din strĕinătate, unŭ câmpŭ de activitate liniştită şi rodnică.

Calificarea celorŭ mai mulţĭ rabinĭ din ţéră corĕspunde întocmai cu avantagiile ce le oferă comunităţile: cea d'ântêiu, ca şi cele din urmă, suntŭ mai pe josŭ de cerinţele vieţei timpului modernŭ. Crearea unui seminarŭ teologicŭ la Bucurescĭ, unde

BCU Cluj / Central University Library Cluj

în viitórele delegaţiunĭ, că nu vré sĕ se facă nicovală, ci va fi ciocanŭ faţă cu cunoscutele dorinţe naţionale maghiare.

Numita fóiă încheiă aşa: „Noulŭ ministru de rĕsboiu posede deplina încredere, a împĕratului sĕu şi a tuturorŭ acelorŭ cercurĭ, carĭ nu-şĭ turbură privirile cu pofte de separare; purtatŭ de acéstă încredere nu-i va fi greu a se ţiné de programulŭ sĕu politicŭ, care garantéză deplina frăţietate de arme cu armatele aliaţilorŭ Austro-Ungariei“.

Cultura naţională.

Lupta dintre némurĭ, dintre naţiunĭ, dintre rase, e pretutindenĭ vie, puternică: fiă-care voindŭ a sta mai susŭ, a ocupa unŭ locŭ mai largŭ, a dobêndi mai multe folóse cu numele némului sĕu.

Naţiunĭ marĭ, tarĭ, culte, ḑilnicŭ îşĭ pregătescŭ copiiĭ pentru a fi cu renume şi cu cinste pe pământŭ.

Ce au făcutŭ óre şi ce facŭ, ce sacrificii estraordinare nu aducŭ, fiă Francesii, fiă Germanii, fiă Englesii, fiă Ruşii pentru aceste pregătirĭ? Vedeţĭ cum Ungurii ḑilnicŭ susţinŭ caldŭ şi înteţitŭ sentimentulŭ naţionalŭ în sînulŭ popuraţiunei maghiare??

Naţiunĭ nouĕ, ca Bulgarii, nu lasă o ocasiune, ca sĕ nu sădescă în Bulgarĭ iubirea de neamŭ, ambiţia şi mândria de Bulgarŭ. In scóle, în petrecerĭ, în daraverĭ sociale, în tóte prilegiurile, Bulgarulŭ lucréză numai pentru ridicarea moralului şi a simţului patrioticŭ şi naţionalŭ.

Esemplulŭ acestorŭ popóre trebue sĕ ne însufleţéscă şi pe noi de-a lupta din tóte puterile şi cu tótă însufleţirea inimei pentru cultura nóstră naţională. Ca cele mai puternice mijlóce pentru sădirea spiritului naţionalŭ, „Gazeta Ţĕranilor“, ce apare în Muşăteştĭ, recomandă fraţilorŭ noştri din România următórele mijlóce carĭ bine ar fi, décă pe câtŭ se póte, s'ar aplica şi la noi:

a) In scólele nóstre poporale, învĕţămêntulŭ istoriei sĕ se predea cu acea constantă tendinţă, d'a desvolta iubirea neamului sĕu, ridicarea amorului propriu românescŭ, a mândriei străbune.

Invĕţătorii, carĭ vorŭ reuşi a ridica aceste sentimente, sĕ fiă premiaţĭ, notaţĭ cu dinstincţiune, lăudaţĭ, stimaţĭ; ér cei negligenţĭ, sĕ fiă aspru mustraţĭ şi la urmă înlăturaţĭ ca inconscienţĭ de misiunea lorŭ.

b) Vorŭ ţiné conferinţe poporale învĕţătorii şi preoţii, vorbindŭ înfocatŭ sătenilorŭ de mărirea neamului, de menirea, ce o avemŭ în lume. La asemenĭ conferinţe, toţĭ fruntaşii noştri sĕ ia parte, înălţândŭ prin presenţa lorŭ seriositatea acestei pregătirĭ.

In tóte prilegiurile, conducĕtorii noştri vorŭ da poporului aceleaşĭ sfaturĭ, vorŭ căuta a trezi într'ênşii aceeaşĭ mândriă nobilă, care face din Românŭ întâiulŭ în tóte lucrările sale.

c) Se vorŭ alege anume ḑilele marĭ din istoria nóstră naţională, carĭ vorŭ fi serbate cu mare solemnitate, reamintindu-se eroii şi marii Românĭ, sĕrbătorindu-se marile acte istorice.

Astfelŭ, ḑiua ce amintesce colonisarea Daciei cu Romanii, bătaia dela Rovine a lui Mircea, bătaia lui Ţepeşŭ cu Turcii la Focşanĭ, lupta dela Rĕsboenĭ, dela Rachova, Dumbrava-Roşie; lupta dela Călugărenĭ, lupta dela Plevna. Amintirea unorŭ eroi, ca Mircea, Ţepeşŭ, Ştefanŭ celŭ Mare, Alexandru celŭ Bunŭ, Mihaiu, Mateiu, etc., se vorŭ reîmprospĕta vii şi ferbinte în minţile contimporanilorŭ noştri; conferinţe, discursurĭ, teatre poporale, corurĭ naţionale, recitărĭ, serbărĭ, monumente ridicate în numele lorŭ: vorŭ fi mijlóce anume recomandate pentru asemenea ocasiunĭ.

Rĕspândirea de tablourĭ istorice relativŭ la astfelŭ de fapte încă e unŭ bunŭ mijlocŭ de educaţiune naţională.

Dér mai cu osebire, educaţiunea de tótă ḑiua, pe care o ceremŭ rigorosŭ şi o pretindemŭ neapĕratŭ şi sub pedépsă de duşmanĭ ai naţiunei, este ca slujbaşii, avuţii noştri, puternicii noştri, pe orĭ-ce cale sĕ tracteze demnŭ, cu distincţiă, cu iubire frăţéscă, cu tótă preferinţa pe Românĭ faţă de streinĭ, şi sĕ lase pĕcătosulŭ obiceiŭ de până acum, de-a pune înainte pe streinĭ faţă de Românĭ.

Românii, mai pe susŭ de toţĭ streinii, suntŭ în ţéra lorŭ stăpânĭ şi în dreptŭ la cinste şi la orĭ-ce bunurĭ naţionale.

Trebue — ḑice în fine „Gazeta Ţĕranilorŭ“, sĕ întreprindemŭ cea mai neîmpăcată reacţiune contra nepăsătorilorŭ, a celorŭ ce-şĭ urĕscŭ neamulŭ, îşĭ uită de ai lorŭ şi se închină la streinĭ, carĭ în totŭ chipulŭ îşĭ ajută totŭ pe ai lorŭ. Suferimŭ fórte de acestŭ pĕcatŭ. Trebue neapĕratŭ sĕ-lŭ vindecămŭ.

Francesii şi Ruşii.

Cu prilegiulŭ visitei, ce a făcut'o escadra rusésca la Toulon, Francesii au primitŭ pe amiralulŭ rusescŭ şi pe marinarii ruşĭ cu-o însufleţire, ce nu se póte descrie. Pretutindenĭ Ruşii au fostŭ purtaţĭ ca în triumfŭ între strigărĭ de „Trăiască Rusia! Trăiască Ţarulŭ!“ la carĭ óspeţii ruşĭ rĕspundeau cu „Trăiască Francia! Trăiască preşedintele Carnot!“

Festivităţile în Toulon au fostŭ mărețe. La óspeţele date în onórea Ruşilorŭ se ţinură toasturĭ, care de care mai înflăcărate pentru amiciţia dintre Francia şi Rusia, care, ḑiceau, este o nouă chezăşiă a păcii. Primirea escadrei francese la Kronstadt în Rusia la 1891 a fostŭ fórte căldurósă, dér primirea ce au făcut'o Francesii escadrei rusescĭ a întrecutŭ tóte aşteptările. Până şi copiiĭ de şcólă au demonstratŭ, trimiţêndŭ telegrame de bucuriă colegilorŭ lorŭ din Rusia.

Dela Toulon amiralulŭ Avelane cu oficerii ruşĭ s'au dusŭ la Parisŭ. Preşedintele Carnot i-a salutatŭ ca pe amicii Franciei, carĭ au veuitŭ sĕ pecetluiéscă legătura de sêmţĕminte între cele douĕ naţiunĭ. Ĕtă ce se mai vestesce dela Parisŭ:

Amiralulŭ *Avelane* a visitatŭ pe archiepiscopulŭ de Parisŭ şi apoi pe mareşalulŭ *Canrobert*. Intrevederea cu mareşalulŭ a fórte mişcătóre. Mareşalulŭ a ḑisŭ, că a admiratŭ în Crimea curagiulŭ şi spiritulŭ cavaleescŭ alŭ armatei ruse. Şi pentru acésta o stima şi chiar o iubea. De atuncĭ a cunoscutŭ mulţĭ ofiţerĭ şi a apreţiatŭ solida lorŭ simpatiă pentru Francia.

Mareşalulŭ a înapoiatŭ îndată visita amiralului la cerculŭ militarŭ.

Ministrulŭ de esterne a oferitŭ unŭ dejunŭ ofiţerilorŭ ruşĭ. *D. Develle* a ridicatŭ unŭ toastŭ în onórea Tarului, Ţarinei şi a familiei imperiale. D. de *Mohrenheim*, ambasadorulŭ rusescŭ, a beutŭ în sănĕtatea d-lui Carnot şi în onórea Franciei. D-lŭ Develle a ridicatŭ unŭ alŭ doilea toastŭ, prin care a salutatŭ pe ofiţerii ruşĭ, ca nobilĭ representanţĭ ai naţiunii rusescĭ. Amiralulŭ *Avelane* a rĕspunsŭ: „Beau în onórea celorŭ douĕ nobile puterĭ ale Franciei: armata şi marina“.

Séra a fostŭ banchetŭ splendidŭ la primăriă. A asistatŭ şi d. Carnot. Elŭ a ridicatŭ unŭ toastŭ în onórea Ţarului, Ţarinei şi a familiei imperiale. D-nulŭ de Mohrenheim a ridicatŭ unŭ toastŭ în sănĕtatea d lui Carnot.

Preşedintele consiliului municipalŭ a beutŭ în onórea poporului rusescŭ şi a patriei rusescĭ, sora patriei francese. Amiralulŭ Avelane a ridicatŭ unŭ toastŭ în onórea oraşului Parisŭ.

Comitetulŭ pressei s'a dusŭ sĕ ureze amiralului bună sosire, sĕ lŭ învite la representaţia de gală de Sâmbătă la operă şi la banchetulŭ de Duminecă la câmpulŭ lui Marte. Amiralulŭ a mulţumitŭ pentru primirea cu adevĕratŭ estra-ordinară, ce i-s'a făcutŭ şi a promisŭ, că va lua parte.

*

Unŭ generalŭ francesŭ a salutatŭ pe unŭ ofiţerŭ rusŭ, care purta pe peptŭ crucea Sf. George. Ofiţerulŭ rusŭ rĕspunse: „M'am luptatŭ pentru Rusia, dér *fericitŭ voiu fi numai în acea ḑi, când mĕ voiu lupta pentru Francia.*“ Cei doi ofiţerĭ se îmbrăţişară şi se sărutară.

Mareşalulŭ Mac-Mahon †.

Renumitulŭ mareşalŭ francesŭ Mac-Mahon, ducele de Magenta, comandantulŭ oştirei franceese la 1859 şi 1870, fost mulţĭ anĭ preşedinte alŭ Republicei francese, a rĕposatŭ ḑilele acestea în Parisŭ în etate de 84 anĭ. Elŭ va fi îmormêntatŭ mâneîn domulŭ Invaliḑilorŭ.

Contele de Muenster, ambasadorulŭ Germaniei, a trimesŭ telegrama următóre familiei mareşalului de Mac-Mahon: „Indată ce M. S. Impĕratulŭ a avutŭ cunoscinţă de perderea crudă, ce aţĭ încercatŭ, m'a însărcinatŭ, ca semnŭ de profunda sa simpatiă, sĕ depunŭ în numele sĕu o *coróndŭ pe cosciugulŭ vitézului şi nobilului mareşalŭ.* Esprimându-vĕ sentimentele mele personale de condolenţă, vĕ rogŭ sĕ bine-voiţĭ a-mĭ face cunoscutŭ loculŭ şi ḑiua, când voiu putĕ sĕ-mĭ îndeplinescŭ acéstă înaltă misiune“.

Guvernulŭ rusescŭ a esprimatŭ *dorinţa* ca amiralulŭ *Avelane şi ofiţerii ruşĭ sĕ asiste* la înmormêntarea mareşalului de Mac-Mahon; din acéstă causă înmormêntarea se va face mâne la Invaliḑĭ.

O mulţime de telegrame primesce familia mareşalului. S'a primitŭ dela regina Portugaliei, dela regina Isabela, dela prinţulŭ Ferdinand de Coburg; regina Angliei şi prinţulŭ de Wales au esprimatŭ dorinţa de a fi representaţĭ la înmormentare.

Contele Hoyos, ambasadorulŭ Austriei, a esprimatŭ guvernului francesŭ sincerile sale părerĭ de rĕu pentru mórtea mareşalului.

Amiralulŭ Avelane a telegrafatŭ: „Escadra rusésca, ca întréga Francia, se asociază la durerea vóstra“.

Englesii şi Italienii.

Pe când Ruşii fraternisau cu Francesii, o escadră englesă a visitatŭ portulŭ italianŭ dela Tarent şi a fostŭ primită din partea Italienilorŭ cu mare căldură. Foile englese ḑicŭ, că manifestaţia acésta de amiciţiă englesă-italiană n'a fostŭ îndreptată nicĭ în contra înţelegerei francese-rusescĭ, nicĭ n'a fostŭ o demonstraţiă pentru tripla alianţă. Ĕtă ce se mai scrie:

La prânḑulŭ oferitŭ de amiralulŭ *Seymour* pe bordulŭ vaporului *„Fără sémănŭ“*, amiralulŭ a mulţumitŭ pentru primirea căldurósă şi cordială ce i-s'a făcutŭ şi a es-

---

avemŭ o universitate de litere (filosofică) cu profesorĭ distinşĭ, se impune atâtŭ din punctulŭ de vedere culturalŭ, câtŭ şi patrioticŭ; dintr'unŭ asemenea institutŭ ar eşi rabinĭ, fiind înzestraţĭ cu cunoscinţe teologice, câtŭ şi cu progresele civilisaţiunei moderne, fiind capabilĭ de a propaga idei religióse sănĕtóse, luptându-se în contra bigotismului şi superstiţiunilorŭ, unde ele mai esistă, fiind aptĭ sĕ familiariseze pe Evrei şi mai multŭ cu cultura timpului nostru, sĕ-i îndemne şi mai multŭ sĕ se identifice cu aspiraţiunile ţĕrei şi sĕ i represinte faţă cu autorităţile publice, în modŭ demnŭ.

Organisându-se, sub controlulŭ Statului, comunităţile israelite din ţéră, în modulŭ cum ele suntŭ constituite în strĕinătate, mijlócele spre înfiinţarea şi întreţinerea unui seminarŭ rabinicŭ, fără greutate s'ar putĕ procura de însĕ-şĭ Evreii, chiar şi fără nicĭ o subvenţiune din partea statului.

Că programele de studii ale unui seminarŭ rabinicŭ s'ar putĕ întocmi numai în înţelegere cu onor. ministerŭ alŭ cultelorŭ şi alŭ instrucţiunei publice şi cu aprobarea acestuia, se înţelege de sine.

In starea de astăḑi a comunităţilorŭ nóstre din ţéră, nimenĭ nu se póte gândi la realisarea unorŭ asemenea proiecte, lipsindu-ne tóte elementele necesare. Dreptŭ vorbindŭ, nicĭ nu avemŭ în ţéră comunităţĭ; avemŭ, în mijlocŭlŭ acestora, minorităţĭ, carĭ s'au constituitŭ în congregaţiunĭ, cum e bună-óră acea a templului coralŭ şi congregaţiunea spaniolă.

După ce Evreii din aceeaşĭ localitate nu formézŭ comunităţĭ în adevĕratulŭ sensŭ, se înţelege, că nu póte fi vorbă de parochii israelite şi nicĭ de verĭ-unŭ cercŭ de unitate alŭ comunităţilorŭ din ţéră. **Ceea ce unesce pe toţĭ Evreii din ţéră, e religiunea ce o profeséză cu toţii**; deosebirĭ dogmatice nu esistă între ei.

Membrii congregaţiunei templului coralŭ au aceeaşĭ credinţă religiósă ca şi Evreii din tótă Moldova; numai câtŭ privesce observarea ceremoniilorŭ, suntŭ unii mai scrupuloşĭ, decâtŭ cei-lalţĭ.

Ritualulŭ servicĭului divinŭ din templulŭ coralŭ nu se deosebesce esenţialŭ de celŭ alŭ tuturorŭ sinagogelorŭ din ţéră; aceleaşĭ deosebirĭ fără importanţă esistă şi printre Evreii din strĕinătate.

Câtŭ privesce înfiinţarea de sinagogĭ orĭ temple, acésta nu e decretată de nicĭ o autoritate eclesiastică, ce nicĭ nu esistă, ci necesitatea le crează. De câte orĭ unŭ numĕrŭ mai mare séu mai restrînsŭ de Evrei dintr'o localitate simte necesitatea unei sinagogĭ, a unui templu, orĭ a unei case de rugăciunĭ, se strîngŭ mijlócele trebuitóre şi potrivitŭ cu acésta se clădesce unŭ localŭ anume séu se închiriéză o casă. Suntŭ şi sinagogĭ clădite de particularĭ; cea mai cunoscută e cea fondată de repausatulŭ întru ferioire Iacob Neuschötz, sub numele de Beth Iacob (casa lui Iacob), care a mai creatŭ la Iaşĭ şi unŭ orfelinatŭ.

Modulŭ inaugurărei unei sinagogĭ nouĕ se decide de enoriaşii respectivĭ; unŭ ceremonialŭ tradiţionalŭ de rigóre pentru asemenea ocasiunĭ nu esistă.

In vechime sinagoga era tot-d'auna şi scólă, unde s'au instruitŭ atâtŭ bărbaţii, în vêrstă, câtŭ şi tinerii. Pentru copiiĭ micĭ esistă de obiceiŭ o scólă deosebită pe lângă sinagogă.

Cu tóte că studiulŭ Bibliei e una din datoriile cele mai sânte ale Evreului, totuşĭ nu tóte sinagogile întreţinŭ şi scolĭ. Numai congregaţiunea templului coralŭ şi congregaţiunea spaniolă din Capitală întreţinŭ câte douĕ scolĭ de băeţĭ şi de fete, în carĭ pe lângă religiune şi limba ebraică, se învaţă şi obiectele prescrise de statŭ, pentru tóte scólele primare. Direcţiunea scólelorŭ congregaţiunei templului coralŭ e încredinţată subsemnatului, pe lângă care sarcinĭ mai sunt datorŭ a ţiné predicĭ şi a presida cununiile, ce se celebréză la templu. Altŭ rabinŭ la templu nu este; avemŭ unŭ primŭ cantorŭ, D. Gherson Weiss, născutŭ la Miscolţŭ, în Ungaria, la 1838 şi care, după ce a funcţionatŭ mai înainte la Oradea-Mare şi Timişóra, fŭ angajatŭ la 1865 de templulŭ coralŭ. Alŭ doilea cantorŭ e D. Natan Fuchs, născutŭ la 1842 în oraşulŭ Dâmbovitz, districtulŭ Gaya în Moravia. După ce D-lui funcţionase succesivŭ la Ung. Hradisch, Eibenschütz în Moravia, şi la Steinamanger, în Ungaria, fŭ angajatŭ de templulŭ coralŭ în anulŭ 1876.

Subsemnatulŭ, Dr. Moritz Bech, sunt născutŭ la Papa, în Ungaria, în anulŭ 1845. După ce am terminatŭ 6 clase gimnasiale în oraşulŭ meu natalŭ, m'am dusŭ la Pesta, unde, absolvindŭ clasa a VII-a şi a VIII-a a liceului, am şi datŭ acolo, esamenŭ de maturitate. In anulŭ 1865 m'am dusŭ la Breslau, absolvindŭ acolo trieniulŭ universitarŭ la facultatea de filosofiă şi teologiă israelită la seminarulŭ teologicŭ de acolo. După terminarea studiilorŭ mele în anulŭ 1873, am statŭ unŭ timpŭ scurtŭ într'unŭ postŭ particularŭ la Iaşĭ şi la sfârşitulŭ anului 1883, luna Octombre, am fostŭ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

primatŭ satisfacţia pentru onórea, ce a avutŭ de a visita unulŭ din cele mai marĭ porturĭ ale Italiei. Amiralulŭ *Corsi* a rĕspunsŭ, dicêndŭ, că primirea cordială făcută escadrei englese a fostŭ o datoriă de ospitalitate între marinele ambelorŭ naţiunĭ amice. Elŭ a beutŭ în sănĕtatea reginei Victoria şi a regelui Humbert. Amiralulŭ Seymour şi oficerii englesĭ au asistatŭ după amiadĭ la săpăturile, ce se facŭ pe proprietatea deputatului Dayala. După acésta s'a dusŭ la *Five O'clocktea* datŭ de municipalitate. In 19 Oct. diminéţa mai multe deputaţiunĭ ale asociaţiunilorŭ lucrătrilorŭ s'au dusŭ pe bordulŭ vasului „*Fără seamănŭ*“ şi au presentatŭ amiralului o diplomă de membru de onóre. Amiralulŭ a mulţumitŭ în modŭ cordialŭ.

SCIRILE DILEI.

— (9) 21 Octomvre.

Noulŭ directorŭ alŭ seminariului centralŭ din Budapesta. Canonicului din Strigoniu, Cselka Nándor, care este totodată episcopŭ titularŭ şi vicarŭ alŭ scaunului metrop. din Pesta, este numitŭ directorŭ alŭ seminariului central din Pesta. Cselka este cunoscutŭ, ca unulŭ dintre cei mai încarnaţĭ maghiarisatorĭ, din care causă céta şoviniştilorŭ salută cu multă bucuriă acéstă numire a lui. Se scie, că în seminariulŭ centralŭ din Budapesta se crescŭ, din nenorocire, şi unŭ numĕrŭ însemnatŭ de clericĭ românĭ, slovacĭ şi croaţĭ. Pe aceştia umblă cumpărătorii de suflete sĕ-i demoraliseze cu orĭ ce preţŭ, sĕ-i slăbéscă în credinţa strămoşéscă şi sĕ-i facă vêndĕtorĭ de legea şi neamulŭ lorŭ. „Egyetértés“ nu se ruşinéză a-şi da pe faţă speranţa, că „sub mâna noului directorŭ, clericii românĭ, slovacĭ şi croaţĭ, în timpulŭ celorŭ patru anĭ, câtŭ vorŭ sta în seminarŭ, se vorŭ însufleţi de ideile patrictice, alŭ cărorŭ credinciosŭ a fostu întotdéuna noulŭ directorŭ“. Asta atâta însemnéză, că Ungurii nĕdăjduiescŭ sĕ făuréscă din tinerii noştri clericĭ, ce se crescŭ în acelŭ seminarŭ, totŭ atâţia renegaţĭ. Déca şi în seminarele de teologia catolice ale Ungurilorŭ se urmărescŭ astfelŭ de scopurĭ spurcate şi diavolescĭ, apoi ce sĕ mai dicemŭ de celelalte şcóle ale lorŭ, carĭ tóte suntŭ înfiinţate anume pentru corumperea şi maghiarsarea tinerimei nóstre? — Românĭ, feriţi-vĕ de şcólele unguresci, ca de focŭ, şi daţĭ fiiilorŭ vostri învĕţătură românéscă, căcĭ singurŭ acésta póte duce la binele şi fericirea lorŭ!

—x—

Din protopopiatulŭ Bisericei Albe primimŭ o corespondenţă, în care ni-se spune, că din causa unorŭ neînţelegerĭ dintre locuitorii românĭ din *Petrilova*, noulŭ învĕţătorŭ dela şcóla confesională de-acolo, Traianŭ Bosica, de mai multŭ timpŭ nu şi-a putută incasa salarulŭ; primăria nu-lŭ sprijinesce, ér membrii din comitetulŭ parochialŭ, carĭ de-altmintrelea suntŭ ómenii cei mai cu stare, se subtragŭ dela repartiţia cultului, dorindŭ ca acésta sĕ se facă de-opotrivă asupra sĕracilorŭ, ca şi asupra bogaţilorŭ etc. — Atragemŭ atenţiunea supremei autoritaţĭ şcolare dela Caransebeşŭ asupra acestorŭ ne'nţelegerĭ. E tristŭ de totŭ, că tocmai între fruntaşii unei comune sĕ se găséscă ómenĭ de aceia, carĭ sĕ umble a se subtrage dela jertfele trebuinciόse pentru şcóla lorŭ naţională. Sĕ nu scie óre aceştĭ ómenĭ, că şcóla este viéţa unui poporŭ, fără de care bogăţiile lumescĭ se risipescŭ, ér viitorulŭ se pierde?

—x—

Schimbărĭ la postă. Mai multe schimbărĭ însemnate se vorŭ introduce cu începutulŭ dilei de 25 Octomvre st. n. la oficiulŭ postalŭ de aicĭ din Braşovŭ. Astfelŭ pachetele şi scrisorile cu banĭ, fără considerare la valórea orĭ greutatea lorŭ, vorŭ fi duse de-adreptulŭ la locuinţa celui adresatŭ, ér mandatele postale (postautalvány) şi rambursele (után vétel) vorŭ fi plătite, de-asemenea acasă la locuinţa celui adresatŭ. Esceptiune facŭ oficiile militare şi civile, gendarmii, militarii şi acei privaţĭ, carĭ înainte se vorŭ fi însinuatŭ în scrisŭ, că voiescŭ a-şĭ ridica pachetele şi banii sosiţĭ cu mandate directŭ dela oficiulŭ postalŭ, (în care casŭ vorŭ avé sĕ se plătéscă ca taxe de depositŭ, 3 fl. la anŭ). Pentru aducerea la locuinţă vorŭ fi a se plăti: de fiă-care pachetŭ, fără considerare la preţŭ orĭ greutate, câte 5 cr.; pentru scrisorile cu banĭ câte 3 cr.; pentru mandate câte 2 cr. de fiă-care bucată; décă însĕ aceleiaşĭ persóne 'i se vorŭ îmâna de-odată mai multe de 5 mandate, se va plăti numai 1 cr. de bucată, însĕ în acestŭ casŭ mai e a se plăti o taxă escepţională de celŭ puţinŭ 10 cr. Depositarii, décă în timpŭ de 3 dile nu vorŭ ridica cele sosite la poştă, după trecerea acestui timpŭ li-se vorŭ aduce acasă obiectele sosite, avêndŭ de-a plăti obicinuitele taxe pentru aducere. Sumele sosite cu mandate, scrisorile cu banĭ şi pachete, carĭ nu trecŭ peste valórea de 20 fl., se vorŭ puté îmanua nu numai adresatului, ci şi orĭ-cărui membru martorŭ din familiă. Décă însĕ cineva ar dori, ca numai elŭ în persónă sĕ priméscă obiectele sosite, despre acésta trebue sĕ încunoscinţeze în scrisŭ oficiulŭ postalŭ.

—x—

Deschiderea şcolei de forestierŭ dela Gurghiu s'a sĕvîrşitŭ cu mare solemnitate în diua de 13 Octomvre n. c. Acésta este a patra şcólă de forestieriă înfiinţată de statŭ; trei dintre ele se află în Ungaria, ér pentru Transilvania şcóla dela Gurghiu este cea dintâi. Durere însĕ, că nicĭ chiar la şcóla din Gurghiu, care se află într'unŭ ţinutŭ atâtŭ de românescŭ, limba nóstră românéscă nu este suferită.

Colera. După ce dela 15 l. c. nu s'a mai ivitŭ nicĭ unŭ casŭ de coleră în Braşovŭ şi cei 4 bolnavĭ de coleră din spitalŭ mergŭ spre însănătoşare, poliţia anunţă, că s'a înaintatŭ cererea la comitatŭ, ca sĕ declare, că colera a încetatŭ şi sĕ se ţină têrgulŭ de ţéră în Braşovŭ la 16 Novembre n. c.

—x—

„Călindarulŭ Plugarului“. Dilele aceste va eşi de sub tiparŭ **„Călindarulŭ Plugarului pe anulŭ 1894“**, anulŭ II, redigiatŭ de calaboratorulŭ nostru economicŭ *I. Georgescu*. Editura tipografiei *A. Mureşianu* în Braşovŭ. Acestŭ călindarŭ, care anulŭ trecutŭ a fostŭ atâtŭ de lăudatŭ şi îmbrăţişatŭ, va conţiné de astă-dată materialŭ şi mai bogatŭ şi instruire de cetire pentru poporŭ. In curêndŭ îlŭ vomŭ anunta mai pe largŭ.

—x—

Fecunditate rară. In diua de 16 Septemvre a. c., femeia Maria Cocică Feraru, ce trăiesce cu Petru Leanca, din comuna Gridu, judeţu Ialomiţa, (România), a născutŭ 3 copii, dintre carĭ unŭ băiatŭ şi douĕ fete. Atâtŭ mama, câtŭ şi copiiĭ se află în deplină sănĕtate. Numita femee, în intervalŭ de 3 anĭ, de când trăiesce cu acelŭ Petre, anulŭ întâi a născutŭ unŭ copilŭ, în celŭ de alŭ doilea doi şi în celŭ de alŭ treilea trei. — S'o vedemŭ la alŭ patrulea!

—x—

Cununiă. D-lŭ *Ioanŭ Murăroiŭ*, funcţionarŭ la filiala „Albina“ din locŭ. şi d-ra *Maria C. Muşlea*, fiica zelosului şi vrednicului învĕţătorŭ de aicĭ, Candidŭ Muşlea, se vorŭ cununa mâne, în 10 (22) Octomvre c. la 4 óre p. m. în biserica Sf. Nicolae din Scheiu. — Adresămŭ tinerei părechĭ sincere felicitărĭ.

—x—

Programa concertului, ce-lŭ va da mâna sérĕ capela orăşenéscă în sala otelului „Europa“, conţine 10 puncte, între carĭ amintimŭ romanţa: „Somnuróse păsarele“, de Gh. Dinicu.

—x—

Musică. Duminecă în 22 Octomvre la órele $11^1/_2$ va cânta *musica militară* în *piaţa Braşovului*. Étă programulŭ: 1. Wagner: „Wiener Bürgermeister“, marşŭ; 2. Strauss: Uvertură „Prinz Methusalem“; 3. Gretsch: „Erinnerung an Oeversee“; 4. Csasar: Duetŭ din op. Kunok; 5. Wiest: „*Romane culese din Bănatŭ*“, potpuriu; 6. Mascagni: „Amico Fritz“, marşŭ.

Nascerea prinţului românŭ.

Asupra fericitului evenimentŭ în casa regală română publicămŭ următórele interesante date:

„*Monitorulŭ Oficialŭ*“ de erĭ publică în capulŭ colónelorŭ sale următorulŭ manifestŭ:

CAROLŬ I,

Prin graţia lui Dumnedeu şi voinţa naţională, Rege alŭ României,

La toţĭ de faţă şi viitoru, sănĕtate:

Astădĭ, prin bine-cuvêntarea Inaltei Providenţe, Princesa Moştenitóre, iubita Mea Nepótă, a datŭ nascere unui fiu, care a primitŭ numele de Carolŭ.

Prin acestŭ fericitŭ evenimentŭ, dinastia Mea capĕtă o nouă întărire şi Ţéra încoronarea unei dorinţe de atâtea-orĭ rostită în timpŭ de o jumĕtate de secolŭ.

Unŭ prinţŭ născutŭ pe pămêntulŭ României, crescutŭ în mijloculŭ Naţiunei, peste care într'o di este chematŭ sĕ domnéscă, va fi legătura cea mai puternică între dinastia Mea şi acéstă scumpă Ţéră, căreia de douĕ-decĭ şi şépte de anĭ i-am consacratŭ silinţele şi cugetările Mele.

Nu Mĕ îndoiescŭ, că bucuria Familiei Mele va fi sĕrbătórea întregei Naţiunĭ. Pe Prinţulŭ nou născutŭ îlŭ încredinţezŭ cu mândriă dragostei şi devotamentului poporului Meu iubitŭ.

Datŭ în Castelulŭ Peleşŭ, în diua de 3 Octomvre anulŭ 1893.

Carolŭ.

Actulŭ de stare civilă a fostŭ dresatŭ de primarulŭ Manolescu din Sinaia, în presenţa Regelui, a Prinţului Ferdinandŭ, a ducesei de Saxa-Coburg şi a consiliului de miniştri.

Au semnatŭ ca martorĭ d. Lascarŭ Catargiu, în calitate de preşedinte alŭ consiliului de miniştri, şi d. Al. Marghiloman, în calitate de ministru alŭ justiţiei.

Micului principe s'a datŭ numele de **Carolŭ.**

Actulŭ de nascere e fórte simplu. Pe registrulŭ stării civile primarulŭ din Sinaia a înscrisŭ pe miculŭ principe *Carolŭ*, fiu alŭ lui *Ferdinandŭ*, principe alŭ României şi alŭ principesei *Maria*. Principele este scrisŭ la nr. 55 *între doi fii de sătenĭ*.

Imediat consiliul de miniştri a felicitatŭ prin telegrame pe Regina României, pe Regina Victoria, pe princesa Iosefina, mama Regelui, pe principele şi princesa Leopold de Hohenzollern şi pe ducele de Saxa Coburg, tatălŭ princesei Maria.

Scirea despre nascerea principelui Carolŭ a fostŭ primită cu o nespusă bucuriă de tóte populaţiunile în tóte unghiurile ţĕrei. In tóte porturile vasele au arboratŭ stindarde de serbare. In Galaţĭ încrucişătorulŭ *Elisabeta*, pe lângă arborarea stindardului, a trasŭ 101 focurĭ de tunŭ. Séra s'a iluminatŭ în tóte oraşele din ţéră.

Botezulŭ se va face încă în luna acésta în castelulŭ din Sinaia. Naşi vorŭ fi mama principesei Maria, ducesa de Coburg şi Metropolitulŭ-Primatŭ alŭ României. Principele se va boteza, după constituţiă, în religiunea ortodoxă a ţerii.

---

angajatŭ ca predicatorŭ alŭ templului coralŭ şi *ca directorŭ alŭ scólelorŭ comunităţii în Capitală*.

Regretŭ, D-le ministru, că nu vĕ potŭ da şi datele statistice cerute, relative la alte comunităţĭ israelite din ţéră; vi-le puteţĭ procura, cele referitóre la congregaţiunea spaniolă din Capitală, adresându-vĕ directŭ la acésta; ér cele din tótă ţéra prin D-nii prefecţĭ ai judeţelorŭ.

II. Sinagogele din judeţulŭ Iaşĭ.

In judeţŭ suntŭ 13 sinagoge şi 9 case de rugăciunĭ, în Capitală 9 sinagoge şi 98 case de rugăciunĭ.

D-nii rabinĭ şi şefĭ ai sinagogelorŭ din acestŭ judeţŭ suntŭ: Leizer Frisch (rabin), născutŭ în comuna Bozieni, judeţulŭ Neamţulŭ la 1851; Oişie Rabiner (rabin), născutŭ în Botoşanĭ la 1829; Ira Landman (rabin), născutŭ la Mihăilenĭ (România) la 1830; Alter Iosoovicĭ (rabin), născutŭ în Galiţia la 1840; Marcu Haham (loco-ţiitorŭ de rabinŭ), născutŭ în Romanŭ la 1825; Bercu sin Iancu (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Têrgulŭ-frumosŭ la 1830; Zisu Diamant (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Iaşĭ la 1810; Şmil Leibovicĭ Sufrin (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Têrgu-Frumosŭ la 1854; Marcu Herşu Rosemberg, (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Hârlău la 1849; Haim Avramovicĭ (şefŭ de sinagogă) născutŭ în Sculenĭ la 1845; Avram Uşer (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Iaşĭ la 1820; Herşcu Hahamu, (şefŭ de sinagogă), născutŭ în Hârlău la 1861. Din Capitală suntŭ: Haim sin Copel (rabin), născutŭ în Iaşĭ la 1855; Israel Rabinovicĭ (rabinŭ), născutŭ în Puescĭ, judeţulŭ Tutova, la 1833; Taivel Tobias (şefŭ spiritualŭ alŭ tuturorŭ caselorŭ de rugăciune) născutŭ în Iaşĭ la 1845; Faibeş Varman (rabinŭ), născutŭ la Siret (Bucovina) la 1855; Sulim sin Naftulea (rabinŭ), născutŭ în Iaşĭ la 1843; şi Ştrul Gutman (rabinŭ), născutŭ în Iaşĭ la 1820.

Numĕrulŭ credincioşilorŭ din judeţŭ este de 7.580, ér din capitală de 33,444 suflete, după recensĕmêntulŭ din 1890.

In judeţŭ suntŭ 14 scóle cu caracterŭ mosaicŭ şi în Capitală 37.

Dintre D-nii rabinĭ şi şefĭ de sinagoge, posedă acte:

D. Haim Avramovicĭ, unŭ actŭ în ebraică dela rabinulŭ din Buhuşĭ; D. Marcu Hahamu, unŭ certificatŭ eliberatŭ de trei rabinĭ; D. Oişie Rabiner, o diplomă de capacitate dată de rabinulŭ din Lemberg, în urma unui esamenŭ ce a depusŭ înaintea unei comisiunĭ de dece rabinĭ; D. Ira Landman, douĕ acte, unulŭ din partea rabinului din Lemberg şi altulŭ dela Brood (Galiţia); D. Herscu Haham, unŭ atestatŭ eliberatŭ de trei hahamĭ din Botoşanĭ şi admisŭ de rabinulŭ din Rădăuţĭ în 1887; D. Haim sin Copel are o atestaţiă a altui rabinŭ; D. Taivel Tobias, douĕ diplome, una a rabinului comunităţii israelite din Lemberg, şi alta a rabinului din Viena, înaintea cărora a depusŭ esamenŭ; profesorulŭ Iţio Heller diploma de bacalaureat No. 175 din 1892; ér Adolf Stern, Aron Vexler, Golştein Herş şi Baras Herş, susţinŭ, că actele lorŭ le-au înaintatŭ ministerului.

In privinţa alegerei şi numirei personalului, în unele localităţĭ se angajază cu plată persónele mai religióse, carĭ vorŭ sĕ ocupe asemenea posturĭ, în altele numirea personalului se face de rabinulŭ din Buhuşĭ, în altele hahamii depunŭ esamenŭ la rabinĭ, dascălii la hahamĭ şi suntŭ numiţĭ de comunitate, séu alegerea şi numirea se face pe basa titlurilorŭ şi diplomelorŭ eliberate de alţĭ rabinĭ, séu pe basa dreptului de moştenire; în altele rabinulŭ se alege de notabilii comunităţei prin majoritate de voturĭ, ér personalulŭ se angajază anualŭ de epitropĭ, din acei, carĭ cunoscŭ mai bine regulele religióse.

Pe basa deosebirilorŭ de ordine talmudice şi ritualistice, Evreii din acestŭ judeţŭ suntŭ: unii de sectă aronénă séu coinĭ, leviţĭ, vechĭ israeliţĭ, ce se cobóră din Moise, askenaize séu Evrei apusenĭ.

In privinţa raportului dintre şefii sinagogelorŭ şi caselorŭ de rugăciunĭ cu scólele, în unele părţĭ rabinulŭ şi şefulŭ de sinagogă conducŭ scólele, supraveghindŭ pe învĕţătorĭ, în altele nu stau nicĭ într'unŭ raportŭ; scólele n'au programă determinată, unele urméză programa dată de rabinŭ, după regulele bibliei şi ale vechei religiunĭ; în altele se propune scrierea şi cetirea ebraică; în altele studiulŭ elementarŭ alŭ bibliei, alŭ poruncilorŭ şi alŭ talmudului, ér în altele copiiĭ dela 3—10 anĭ învaţă alfabetulŭ şi micĭ regule, dela 10—13 biblia şi Talmudulŭ, şi dela 13 anĭ tóte sciinţele speciale şi pe largŭ pentru a deveni rabinŭ, haham, dascălŭ.

Unele dintre sinagoge depindŭ de congregaţiunea *israelită occidentală*, ér altele suntŭ independente.

Pentru a fi rabinŭ se cere a cunósce religiunea şi a poseda unŭ titlu dela unŭ rabinŭ superiorŭ, séu în alte părţĭ se cere a depune esamenŭ înaintea altorŭ rabinĭ, în altele diploma de absolventŭ alŭ învĕţătu-

Regele Carolŭ a adresatŭ d-lui Lascarŭ Catargiu, preşedintele consiliului de miniştri, următórea scrisóre:

„*Scumpulŭ meu preşedinte alŭ consiliului*!

„Fericita nascere a unui principe în „casa nóstră, îndeplinesce o dorinţă scumpă „inimei nóstre. Indoitŭ de mare însă ne-a fostŭ bucuria, când am vĕdutŭ cu ce căl„dură ea a fostŭ împărtăşită de întregŭ po„porulŭ românŭ. Din tóte părţile ţĕrei nu„mĕróse adrese de felicitărĭ ne-au mărturi„situ, în adevĕrŭ, mulţumirea sufletéscă cu „care s'a primitŭ vestea acestui însemnatŭ „evenimentŭ. Neputêndŭ mulţumi fiă-cărui „în parte, după cum am dori, îndeplinimŭ „o dulce îndatorire rugându-vĕ, scumpulŭ „meu preşedinte alŭ consilinlui, a esprima „autorităţilorŭ, diferitelorŭ instituţiunĭ şi so„cietăţĭ, ca şi tuturorŭ persónelorŭ private, „domnĭ şi dómne, din partea nóstră şi din „partea principelui şi principesei Romă„niei, câtŭ suntemŭ de mişcaţĭ şi recunos„cĕtorĭ pentru acéstă nouă şi scumpă do„vadă de dragoste cu care poporulŭ ro„mânŭ scie a încungiura pe familia dom„nitóre în ḑilele de fericire, ca şi în cele „de restrişte.

„Facă bunulŭ Dumneḑeu, ca frumósele „urărĭ, ce s'au adusŭ în jurulŭ légănului „principelui nou născutŭ, sĕ se îndepli„néscă, spre binele şi mărirea scumpei nós„tre ţĕrĭ.

„Primiţĭ, scumpulŭ meu preşedinte alŭ „consiliului, încredinţarea afecţiunei ce vĕ „păstrezŭ. — Castelulŭ Peleşŭ, în 5 Oct. 1893. — Carolŭ."

Cursulŭ de musică din Lugoşŭ.

Şomcuta-mare, 18 Octomvre 1893.

On. Redacţiune! Sperămŭ, că o putere mai tinĕră ca mine, dintre colegii dascălĭ, carĭ au luatŭ parte la cursulŭ de musică în Lugoşŭ, va face unŭ raportŭ în colónele „Gazetei" despre acelŭ cursŭ, atâtŭ de importantŭ din multe puncte de vedere. M'am înşelatŭ în presupunere şi, ca luorulŭ sĕ nu rĕmână baltă, datŭ uitărei, fiă-mĭ permisŭ în câteva liniamente a Vĕ comunica eu, „moşulŭ", următórele:

Cursulŭ de musică şi de note s'a începutŭ, conformŭ avisului publicatŭ în ḑiare la 1 (13) Augustŭ şi s'a încheiatŭ la 2 Septemvre st. n., considerându-se progresulŭ îmbucurătorŭ, prestatŭ în studiu, cum şi împregiurarea, că d-lŭ prof. Vidu n'a cruţatŭ ostenéla şi a datŭ pe ḑi mai multe óre de instrucţiune, decâtŭ celea statorite la începutŭ.

A fostŭ o fericită şi salutară ideie dela d-lŭ *Ioanŭ Vidu* şi M. On. D-nŭ protopresbiterŭ *Dr. Popoviciu* deschiderea acelui cursŭ, menitŭ pentru fiitorii conducĕtorĭ de corurĭ a plugarilorŭ românĭ şi a tinerimei scolare de prin comunele nóstre rurale, pe carĭ corurĭ trebue sĕ punemŭ mare pondŭ, din causa rolului, ce au sĕ lŭ jóce şi-lŭ jócă deja în multe părţĭ la tóte naţiunile. Numai sĕ grijimŭ, ca sĕ nu rĕmânemŭ totŭ cei mai târdii noi Românii şi cu acestea, cum amŭ mai păţit'o cu fondulŭ de pensiune ş. a.

Eu unulŭ, şi credŭ că şi colegii participanţĭ, m'am reîntorsŭ dela cursulŭ din Lugoşiu încântatŭ şi îndestulitŭ cu progresulŭ făcutŭ, despre ce altcum nicĭ nu aveam vr'o îndoélă dela începutŭ. De altă parte trebue sĕ regretŭ, că confraţii învĕţătorĭ Bănăţenĭ s'au arătatŭ cam indiferenţĭ cu cursulŭ, deschisŭ aşa ḑicêndŭ acasă la dênşii, de unŭ bărbatŭ ca d-lŭ Vidu, pedagogŭ şi bogatŭ în sciinţele musicale, elevŭ alŭ marelui magistru Musicescu din Iaşĭ

Décă cautŭ causa indiferentismului confraţilorŭ colegĭ Bănăţenĭ, numai aşa mi-o potŭ esplica, că cei mai mulţĭ îşĭ închipuiescŭ a fi destulŭ de destri în conducerea cororilorŭ, décă — pe basa cunoscinţelorŭ mărginite câştigate în cutare preparandia, séu póte dela cutare instructorŭ coristŭ ambulantŭ — cu chiu, cu vai, bine-rĕu, Dumneḑeu mai scie, se apucă şi înfiinţéză corurĭ, cu carĭ apoi învĕţă cântărĭ liturgice şi lumescĭ, căpĕtate şi acelea cum biata potŭ, plagiate, copiă de pe copia copiilorŭ, cu erorĭ peste erorĭ, aşa că auḑindu-o în urmă autorulŭ compositorŭ, ar jura, că nu elŭ a compus'o,

E lucru de lăudatŭ orĭ ce începutŭ bunŭ, ce se face; însă nu trebue sĕ esagerămŭ a ne afirma îndată, că suntemŭ magiştri, că nu mai avemŭ lipsă de îndrumărĭ etc. Din contră, şi aici sĕ fimŭ ca albina, culegêndŭ în totŭ modulŭ ce e bunŭ, nisuindŭ la perfecţionare, dela uşorŭ la greu, dela aprópe la departe....

In viitorŭ, mai deschiḑêndu-se unŭ asemenea cursŭ, credŭ că nu vorŭ fi numai 15 inşĭ, carĭ sĕ participe, cum amŭ fostŭ noi acuma, ci măcarŭ 150 de inşĭ.

Suntŭ în Bănatŭ, ce e dreptŭ, câteva corurĭ întru adevĕrŭ bune, asupra cărora nicĭ nu se referescŭ modestele mele observărĭ. Conducĕtorii celorŭ mai multe însă au şi ei lipsă de asemenĭ cursurĭ, pe carĭ nu trebue sĕ le desconsidere.

Onorata eforiă bisericéscă, cum şi stimabila inteligenţă din Lugoşŭ, ne-au primitŭ cu braţe deschise, ne-a cercetatŭ la prelegerĭ şi s'au interesatŭ multŭ de noi în viéţa socială. Cuartirŭ şi luminare amŭ avutŭ gratuite, éră harmoniulŭ ni-s'a pusŭ la disposiţiă pentru esercitare. Pentru tóte acest-a trebue sĕ esprimămŭ şi pe acéstă cale mulţămirile nóstre On. Comitetŭ parochialŭ, în frunte cu M. On. prot. şi Magnif. d-nŭ preş. Antonescu.

Esplicările şi metoda de propunere a d-lui Vidu au fostŭ peste aşteptare, încâtŭ şi cei începĕtorĭ în flaută şi violină, s'au reîntorsŭ cu cunoscinţele necesare.

Amŭ avutŭ şi solemnităţĭ, anume ḑiua nascerei Majestăţii Sale şi serbarea hramului bisericei, séu „*Ruga*", cum îi ḑicŭ Bănăţenii. La aceste solemnităţĭ a cântatŭ corulŭ mixtŭ, séu mare, alŭ d-lui Vidu, constătătorŭ din peste 80 persóne. Observŭ, că d-lŭ Vidu are şi corŭ micŭ, de copii, şi corŭ mare, mixtŭ. Ambele suntŭ demne de auḑitŭ.

La finea cursului, On. reuniune de cântărĭ din Lugoşŭ, în înţelegere cu stimabila inteligenţă română, au aranjiatŭ în onórea nóstră unŭ banchetŭ în localitatea casinei române, la „Concordia", la care au participatŭ flórea Românilorŭ Lugoşenĭ, afară de fraţii învĕţătorĭ normalĭ, dintre carĭ, durere, nicĭ pe unulŭ nu amŭ vĕḑutŭ. Bredicean, Florescu, Tempea, Dobrescu, Birăescu, Maiorŭ, etc. etc. cu inimă românéscă şi sentimente curate se întreceau în toaste, cu cuvinte căldurose adresate nouĕ, de a fi luminătorĭ adevĕraţĭ ai poporului . . .

Nu o corespondenţă scurtă, scrisă numai pe apucate, ci unŭ studiu întregŭ ar merita sĕ facŭ despre cele vĕḑute, auḑite şi petrecute în timpulŭ de peste trei sĕptĕmânĭ, în multŭ plăcutulŭ Lugoşiu, pe care eu l'am fostŭ numitŭ „Metropola nóstră a Românilorŭ". Póte sĕ vină şi acelŭ timpŭ, când aceste impresiunĭ mie plăcute le voiu mai amplifica pe basa notiţelorŭ ce mi-le-am făcutŭ.

Până atuncĭ salutare românéscă bravilorŭ fraţĭ Lugoşenĭ şi, pe anulŭ viitorŭ, la revedere câtŭ mai mulţĭ participanţĭ la cursulŭ de musică alŭ d-lui Vidu!

Elia Popŭ,
învĕţ. şi cond. corului plugarilorŭ românĭ din locŭ.

Convocare.

Onoratele Dómne membre ale Reuniunei femeilorŭ române din locŭ se învită la o adunare generală estraordinară, ce se va ţiné Sâmbătă în 16 (28) l. c. la 3 óre p. m. în sala cea mare din edificiulŭ scólelorŭ.

Obiectulŭ adunării va fi ordinaţiunea Ilustrităţii Sale d-lui Vice-Comite, prin care ne provócă, ca sĕ înaintămŭ statutele modificate spre Inaltă aprobare până în 3 (15) Noemvre a. c., căcĭ la din contră va fi silitŭ sĕ ne disolve Reuniunea.

Apelămŭ la Dómnele membre, ca sĕ se întrunéscă într'unŭ numĕrŭ câtŭ se póte de mare, ca sĕ putemŭ resolva acéstă grea cestiă într'unŭ modŭ corĕspunḑĕtorŭ intereselorŭ Reuniunei.

Braşovŭ, 9 Octomvre 1893.

Agnes Duşoiu, preşedintă. *Lazarŭ Nastasi*, actuarŭ.

Braşovŭ, 21 Octomvre n. 1893.

Depărtêndu-mĕ érăşĭ de patria mea şi din Braşovŭ, oraşulŭ meu iubitŭ natalŭ, mĕ simţŭ îndemnată, în urma bunăvoinţei amicabile, ce am întêmpinat'o din atâtea părţĭ, a ḑice iubiţilorŭ mei compatrioţĭ, amicĭ şi cunoscuţĭ unŭ *cordialŭ adio!*

Irena de Brennerberg.

Despre datoriile preoţescĭ.

I. P. S. Sa Mitropolitulŭ Primatŭ alŭ României a adresatŭ clerului o pastorală, cu prilejulŭ urcării Sale în scaunulŭ mitropolitanŭ şi primaţialŭ. In acéstă pastorală, I. P. S. Sa şi-a luatŭ dreptŭ temă iubirea şi dragostea, ce trebuie sĕ avemŭ cu toţii, şi în specialŭ clerulŭ, pentru biserică, pentru care părinţii noştri au sacrificatŭ mai totă viéţa lorŭ.

Dovadă pipăită — ḑice I. P. S. Sa în pastorala Sa — despre faptele neperitóre ale vrednicilorŭ noştri părinţĭ, avemŭ istoria ţĕrei, săpată pe murii religióselorŭ monumente. Pentru aceste case de rugăciunĭ, înfiinţate atuncĭ cu voia lui Dumneḑeu, pentru paza şi scutulŭ ţĕrei, ei nu cruţau nimicŭ pentru a lorŭ podóbă. Averea şi viéţa lorŭ le închinau cu dragoste şi bucuriă pentru biserică şi ţĕră.

Cea mai mare mulţumire sufletéscă pentru dênşii era atuncĭ, când puteau sĕ aducă obolulŭ inimei lorŭ înaintea lui Dumneḑeu şi prinosŭ bisericei, pentru pomenirea lorŭ şi a némului. In acéstă viéţă încărcată de fapte bune, pe care ḑilnicŭ o desfăşurau părinţii înaintea fiilorŭ şi a supuşilorŭ lorŭ, nu se urmărea altceva de câtŭ mulţumirea sufletéscă; prin aceste căi se asigura buna crescere a urmaşilorŭ şi se pregătea păstrarea credinţei şi a frumóselorŭ obiceiurĭ.

Regretândŭ, că spaţiţulŭ ḑiarului nu ne permite a reproduce mai multe pasagii din acéstă scrisóre archipăstorésca, ţinemŭ a retipări în colónele nóstre celŭ puţinŭ resumatulŭ înţeleptelorŭ poveţe adresate de I. P. S. Sa clerului:

Tótă buna podóbă a frumósei crescerĭ, ce trebue sĕ aibă bunii creştinĭ şi îngrijirea cu sfinţeniă a bisericei se datoresce preoţilorŭ. Preotulŭ — păstorulŭ oilorŭ celorŭ cuvêntătóre — este datorŭ, ca îndată ce a primitŭ darulŭ preoţiei, sĕ-şĭ dea ostenéla întru îndeplinirea sarcinei sale şi sĕ cĕră dela Dumneḑeu, prin rugăciunĭ, ca sĕ-lŭ lumineze în calea apostolatului, în calea adevĕrului, pentru-ca sĕ folosésca şi sĕ câştige pe credincioşĭ prin fapte bune şi frumóse, prin sfatuirĭ duhovnicescĭ, împreunându cu aceste şi viéţa sa curată, nepătată şi plină de smereniă, pentru-ca darulŭ

---

rilorŭ talmudice eliberată de doi rabinĭ cunoscuţĭ, a fi născutŭ din părinţĭ rabinĭ, şi sĕ se bucure de o bună conduită şi moralitate; şefulŭ de sinagogă trebue a fi levitŭ şi sĕ cunóscă în fondŭ Talmudulŭ şi religiunea; în alte părţĭ 'i se cere atestatŭ din partea rabinului dela Buhuşĭ, în alte părţĭ se alege dintre hahamĭ, séu persóne mai notabile, ér în altele nu 'i se cere nimicŭ.

III. Sinagogele din urbea Dorohoiu.

1) Numĕrulŭ sinagogelorŭ este 13.

2) Numĕrulŭ rabinilorŭ este 4: 2 rabinĭ adevĕraţĭ şi 2 ajutorĭ; Iosub Avram şi Ichil Tirer suntŭ rabinĭ, ér Bercu Drimmer şi Reful Glükman ajutorĭ.

Iosub Avram născutŭ în Bucecea la 1833.

Ichil Tirer născutŭ în Botoşanĭ la 1832.

Bercu Drimmer născutŭ în Scala (Galiţia) la 1854.

Reful Glükman născutŭ la Sadagura (Bucovina) la 1855.

Şefĭ de sinagoge probabilŭ, că nu esistă.

3) Numĕrulŭ credincioşilorŭ de fiăcare rabinŭ nu se scie, însă populaţia este de 4.919 Israeliţĭ.

4) Numĕrulŭ şcólelorŭ evreescĭ 12.

5) In privinţa titlurilorŭ de învĕţătură ale rabinilorŭ, nu au nicĭ unŭ titlu, suntŭ numiţĭ după *recomandaţiunea rabinilorŭ din Galiţia*; de *alt felŭ suntŭ de totŭ înapoiaţĭ în privinţa cunoscinţelorŭ*, **fanaticĭ şi uricioşĭ la privitŭ.** Nu sciu a da esplicaţiă nicĭ în privinta dogmelorŭ credinţei lorŭ. Nicĭ nu sciu românesce, deşi suntŭ mai bine de 20 anĭ în ţĕră.

In ceea ce privesce profesorii, suntŭ o adevĕrată calamitate, fără cea mai mică cunoscinţă şi fără pricepere, tîmpescŭ copii, ce li-se dau sub a lorŭ conducere. Modulŭ lorŭ de predare e totŭ ce póte fi mai înapoiatŭ şi barbarŭ, o adevĕrată ruşine a secolului, în care trăimŭ. Nu au însă copii mai marĭ de 6 anĭ.

6) In privinţa modului de alegere alŭ rabinilorŭ nu păḑescŭ nicĭ o formă.

Décă vine vre-unŭ Evreu cu recomandaţiă dela alţĭ rabinĭ mai superiorĭ şi-'şĭ găsesce în de-ajunsŭ poporenĭ, se aşéḑă în oraşŭ şi are titlulŭ şi putere de rabinŭ. Din acéstă pricină se întêmplă certe şi scandalurĭ între elementulŭ evreu mai tênĕrŭ şi între cei bigoţĭ, carĭ vréu sĕ aibă numai rabinĭ făcĕtorĭ de minunĭ.

7) Deşi nu s'au pututŭ lua informaţiunĭ positive în acéstă privinţă, căcĭ rabinii, puţinŭ culţĭ, cum suntŭ, nu sciu nicĭ ei aceste deosebirĭ de ordinŭ talmudicŭ, e probabilŭ, că facŭ parte, din punctulŭ de vedere ritualŭ, **din congregaţia Evreilorŭ din Galiţia.**

8) Nefiindŭ şefĭ de sinagogă, nu putemŭ sci raportulŭ cu casele de rugăciunĭ.

In ceea ce privesce programulŭ de studiu alŭ şcólelorŭ, învĕţătura fiindŭ cu totulŭ elementară şi făcêndu-se fără nicĭ o regulă şi de persóne necompetente, aprópe nu se scie ce învĕţătură se face şi câtŭ se face; afară de limba evreéscă şi ceva calculŭ, nu se face nimicŭ alta.

9) Autorităţile religióse, venindŭ tóte din Galiţia, credemŭ, că sub raportulŭ spiritualŭ depindŭ de congregaţia din acéstă provinciă.

10) In oraşulŭ nostru, nefiindŭ întocmită o comunitate israelită în adevĕratulŭ sensŭ alŭ cuvêntului, nu suntŭ specificate, ce anume condiţiunĭ se cerŭ aspiranţilorŭ la rabinatŭ. Dela rabinŭ, cerêndu-se mai multŭ cunoscinţa formei ceremonialului cultului, se observă décă candidatulŭ de rabinŭ e competentŭ în acéstă privinţă.

Unŭ altŭ titlu séu alte cunoscinţe nu se cerŭ.

11) Spre ameliorarea tutulorŭ acestorŭ rele de carĭ sufere societatea evreéscă, credemŭ, că ar fi de ne-apĕrată lipsă de a se forma mai întâiu o comunitate evreéscă, în care sĕ facă parte, în majoritate, elementulŭ tênĕrŭ şi cultŭ, care este bine representatŭ în acestŭ oraşŭ, căcĭ décă elementulŭ bigotŭ, de alt-felŭ în imensă majoritate, stăruesce continuarea tristei stărĭ de lucrurĭ, elementulŭ cultŭ, care a avutŭ ocasiă sĕ vadă alte oraşe cu organisaţiă şi culturĭ superióre, se ruşinéză de barbaria şi ignoranţa în care învaţă coreligionarii lorŭ, şi doresc o îmbunĕtăţire câtŭ mai neîntârḑiată. Fiind-că numĕrulŭ nu e cu cei tinerĭ, şi rabinilorŭ, carĭ profită din credinţa órbă a mulţimei, le place continuarea actualei stărĭ de lucrurĭ, va fi nevoe, ca guvernulŭ centralŭ séu autoritatea comunală sĕ priveghezе de aprópe pe toţĭ membrii comunităţei şi sĕ pótă chiar disolva susŭ numita comunitate, când se va dovedi necapabilă, séu că merge pe căi laturalnice binelui obştescŭ şi progresului culturalŭ.

Rabinii, carĭ până acum puteau fi aleşĭ la întêmplare, sĕ fiă obligaţĭ de-a dovedi cu certificate studii serióse şi titlurĭ academice. Ér Statulŭ sĕ-lŭ aibă tot-déuna sub a sa priveghiare, sĕ-lŭ pótă şi destitui atuncĭ, când se va dovedi, că fanatiséză nu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

lui Dumnedeu chiămată asupră-i, să lucreze în poporŭ.

Preotulŭ mai datoresce a fi cu grijă și în trezvia sufletéscă; diua și nóptea să privegheze asupra sa și asupra turmei sale. Nu 'i se permite preotului a'și petrece vremea în lucrurĭ nefolositóre și în cugetărĭ oprite de sfintele canóne, de câtŭ numai în acelea ale sfintei scripturĭ pentru folosulŭ credincioșilorŭ, pentru a-i îndruma pe noștia, pe calea adevĕrului, de unde să póte aduna virtuțile duhovnicescĭ, care aducŭ tăriă și fericire. Străbatŭ departe virtuțile păstorului celui bunŭ și ducŭ pe cei pioșĭ în pășunatulŭ celŭ duhovnicescŭ, în munții faptelorŭ bune. Ele — virtuțile — trimitŭ în tótă óra și diua prinosŭ cu bună mirésmă făcătorului tutulorŭ, dela care vine îndurarea și viéța nóstră pe acestŭ pămêntŭ!

Preotulŭ ca să fiă bine vĕdutŭ și ascultatŭ, trebue, ca elŭ însușĭ să pună în aplicare învĕțătura sa; trebue ca elŭ să fiă celŭ dintâiu, care să dea pildă de pace și dragoste, de milă și caritate, ca ast-felŭ să fiă auditŭ glasulŭ lui. Trebue mai departe să stea, ca o lumină în sfeșnicŭ aprinsă, care să lumineze tutulorŭ, atâtŭ prin cunoscința sa cătră legea lui Dumnedeu și a sfintelorŭ canóne, câtŭ și prin cunoscința datoriilorŭ cătră biserică și cătră credincioșĭ. Pe lângă acestea are nevoie de o adâncă cunoscință a tutulorŭ regulelorŭ liturgice și a istoricului acestora, ast-felŭ ca să póță păstra în consciință frumósa ținută în serviciile bisericescĭ, la a cărorŭ privire credincioșiĭ să se folosésca și ast-felŭ să pré măréscă pe Dumnedeulŭ nostru celŭ din cerurĭ.

Starea de cădere a unora din buniĭ creștinĭ vine de acolo, că vocea păstorilorŭ în mare parte a încetatŭ; glasulŭ lorŭ puținŭ se mai aude! Dér câtŭ de vinovațĭ se facŭ unii ca aceștia, carĭ suntŭ nebăgătorĭ în sémă, de darulŭ ce este întru dênșii! Cum potŭ credincioșii primi lumina dela întunerecŭ! Cum póte turma să mérgă după păstorŭ, când vocea lui nu mai chiamă pe credincioșĭ la datoriă, când misiunea sa cea sfântă și mare de apostolŭ și păstorŭ o privesce, ca o povară, séu ca o simplă meseriă, când negligența și abaterile canonice îlŭ ducŭ în trândăvii, de unde nasce apoi și păcatulŭ neascultărei.

Când păstorulŭ cunósce marea sa datoriă și se luptă pentru a o împlini cu sfințeniă, atuncĭ și darulŭ lui Dumnedeu îlŭ ajută, și credincioșii se apropiă cu bucuriă la povețele și învĕțăturile lui. Biserica lui Dumnedeu atuncĭ saltă și rĕutatea vrăjmașilorŭ atuncĭ se perde, când ostașii lui Christosŭ străbatŭ calea mântuirei și a duhovnicescei fericirĭ. Acésta se chiamă viéța apostolică, creștinéscă și păstoréscă, viéță întărită pe calea adevĕrului, care luminéză sufletele credincioșilorŭ! Acéstă cale conduce la bine și fericire pe toțĭ aceia, câțĭ mergŭ pe dênsa!

După ce I. P. S. Sa arată cum trebuie să se înțelégă și cum înțelegeau înaintașii noștri apostolatulŭ, ajunge la cuvintele de conclusie din care mai reprodŭcemŭ următórele:

Iubițilorŭ! Vremea a sositŭ, ca fiă-care din noi, mare și micŭ, cu toții adecă să ne dămŭ ostenéla pentru a arunca lenevirea, care este unŭ păcatŭ de mórte, și a ne îndrepta vederile spre căile fericirei. Să nu perdemŭ timpulŭ celŭ prețiosŭ în care amŭ puté câștiga voința și milostenia dumnedéscă, care ne ține în viéță pe acestŭ pămêntŭ, ci să folosimŭ spre bine acestŭ timpŭ trecĕtorŭ, pentru a dobêndi viéța de vecĭ, care este gătită drepțilorŭ după mórte. Să pĕtrundemŭ cu mintea și cu ochii sufletescĭ marea bogățiă morală și materială, adunată și păstrată prin munca și virtuțile străbunilorŭ noștri. Să ținemŭ și să sfințimŭ legea și credința strămoșéscă, ca să putemŭ trece peste dușmanii noștri. Să punemŭ mare prețŭ pe viéța nóstră, care este celŭ mai scumpŭ darŭ dumnedeescŭ și pentru care eroii noștri s'au luptatŭ în decursulŭ secolilorŭ. Să îngrijimŭ de asemenea de sănĕtatea nóstră, care încă este unŭ prețiosŭ darŭ dumnedeescŭ. Să ne ferimŭ de aluatulŭ Saducheilorŭ și alŭ fariseilorŭ, după cum dice sfânta evanghelie; să nu amestecămŭ în regulele nóstre curatŭ naționale obiceiurile streine. *Să ne păstrămŭ limba curată, ferind'o de streinele schimonosituri.* Orĭce lucru necuviincios și de rușine, care strică reputațiunea și sănĕtatea nóstră, să-lŭ depărtămŭ dela noi, încungiurându-ne cu aceea-ce ne folosesce, și să ne îngrădimŭ cu pacea și iubirea datorită unulŭ cătră altulŭ, ca ast-fel să plinim legea lui Christos.

Calea spre înavuțire

de I. *Dariu.*

4. Muncă și străduință.

(Urmare).

Munca potrivită e folositóre și sănĕtósă nu numai pentru trupŭ, ci și pentru sufletŭ. Pe când omulŭ leneșŭ trăesce de giaba în lume și-și cheltuesce viéța înzadarŭ, petrecêndu-o în trândăviă, pe atuncĭ omulŭ muncitorŭ și sîrguinciosŭ este unŭ isvorŭ de fericire și bucuriă pentru toțĭ câțĭ vinŭ în atingere și în afacere cu elŭ.

O muncă câtŭ de mică și de neînsemnată totŭ e de óre-care trébă în lume. *Schiller* dicea de multe-orĭ, că unŭ omŭ, care s'a dedatŭ a lucra în fiă-care di regulatŭ câte ceva, cu vremea aduce multŭ folosŭ nu numai șie-și, ci și altora. Toțĭ ómenii nemuncitorĭ, trăescŭ pe spinarea celorŭ muncitorĭ. Frumósă trébă!

De aceea munca și străduința neslăbită suntŭ secretulŭ celŭ mai mare alŭ norocului. Aceste douĕ suntŭ cheile, cu carĭ putemŭ deschide porțile cele ferecate ale palatului, în care stă ascunsŭ noroculŭ de mulțimea ómenilorŭ din lume.

Insă-și bólele de totŭ felulŭ trăescŭ mai bine și mai tignite în casele leneșilorŭ, decâtŭ în ale ómenilorŭ muncitorĭ și harnicĭ. Prin nelucrare trupulŭ se trândăvesce și se prăpădesce înainte de vreme, ér sufletulŭ se têmpesce, și acésta este hrana cea mai nesănĕtósă pentru elŭ, dintre câte se află în lume.

Ómenii, carĭ fură vremea cea bună dela Dumnedeu de giaba și o omóră nelucrândŭ nimica, suntŭ, după cum cugetŭ eu, totŭ așa de marĭ tâlharĭ, ca și aceia, carĭ jăfuescŭ și omóră ómenĭ. O, ce bună și sfântă ar fi legea aceea, care ar urmărì pe toțĭ omorîtorii de vreme și le-ar da totŭ aceeașĭ pedépsă, ca și aceea ce lĭ-o dă omorîtorilorŭ de ómenĭ! Și eu credŭ,că nu mĕ înșelŭ, când dicŭ, că cei mai mulțĭ omorîtorĭ de ómenĭ au fostŭ mai întâiŭ omorîtorĭ de vreme, și veți împuțina pe omorîtorii de ómenĭ, pe jăfuitorii și pe toțĭ șarlatanii din lume.

Strĕmoșii noștri Romanĭ dicea, că deii (dumnedeii păgânescĭ) depunŭ darurile lorŭ numai la piciórele ómenilorŭ muncitorĭ. Dumnedeulŭ nostru celŭ mare și puternicŭ, care stăpânesce tóte, neîncetatŭ trimite binecuvêntarea și darurile sale cele bogate numai ómenilorŭ sîrguinciosĭ și harnicĭ. De aceea și dicemŭ noi, că: *munca e blagoslovită, când te ții de ea ai pită.*

Despre *Walter Scot* se spune, că nimenĭ ca dênsulŭ n'ar fi cunoscutŭ mai bine, de ce trébă e sîrguința pentru ómenĭ și pe care să-lŭ fi întrecutŭ cine-va în stăpânirea de sine și în stăruință. In acelașĭ timpŭ s'a silitŭ de cu vreme a întipări și în mintea copiilorŭ sĕi, de ce trébă e sîrguința pentru folosulŭ și noroculŭ ómeniilorŭ în lume. Pe când fiulŭ sĕu, Carolŭ, se afla la scólă, tată-sĕu îi scrise cam așa: „Nu sciu, cum ți-ași puté spune mai bine, că lucrulŭ este legea, pe care însu-și Dumnedeu a dat'o la toțĭ ómenii de orĭce stare. Nimicŭ nu e vrednicŭ să aibă omulŭ, din ce se póte câștiga fără muncă; dela pânea țĕranului, ce și-o mănâncă în sudórea feției sale, până la cheltuelile, ce le face bogatulŭ, ca să-i trécă urîtulŭ. Câtŭ despre sciință (învĕțătură), ea cu atâtŭ mai greu se póte câștiga fără muncă. Fără a ara, de giaba vei sĕmĕna. Lucréză déră, fĕtulŭ meu, și folosesce bine timpulŭ. In tinerețe suntemŭ sprintenĭ, mlădioșĭ și ne putemŭ ușorŭ aduna cunoscințe. Décă nu facemŭ nimicŭ în primăvéra tinerețelorŭ, atuncĭ véra ne va fi nefolositóre și desprețuitóre, tómna ne va aduce plévă și iérna bĕtrânețelorŭ nóstre va fi pustie și deșértă".

Southey era asemenea unŭ omŭ fórte sêrguinciosŭ, ca și Walter Scott. Elŭ era numai de nouĕ-spre-dece anĭ, când a scrisŭ vorbele acestea: „Nouĕspre-dece anĭ de bună sémă, suntŭ a patra parte, ba póte mai multŭ din viéța mea, și totușĭ nu sunt de nicĭ unŭ folosŭ între ómenĭ. Unŭ băiatŭ de țĕranŭ, care pentru douĕ-trei parale pe di sparie ciórele de pe holde, este unŭ omŭ folositorŭ; elŭ scutesce pânea, pe care eu o mănâncŭ în nelucrare". Cu tóte acestea, să nu credețĭ, că elŭ ca băiatŭ ar fi fostŭ unŭ omŭ nelucrătorŭ, ci dimpotrivă elŭ învĕța la scólă fórte sîrguinciosŭ.

Walter Scott se ținea strînsŭ de vorbele acestea: „*Nu sta nicĭ-odată de giaba!*" Robertson se ținea de acestea: „*Viéța fără sciință, e mórte*". Lacépéde nu se abătea dela principiulŭ: „*Viéța este a băga de sémă*". Voltair: „*Tot-d'auna la muncă*". Acești bărbațĭ au urmatŭ credinciosŭ vorbelorŭ lorŭ, au fostŭ ómenĭ sîrguinciosĭ și au lăsatŭ următorilor multe lucrurĭ scumpe și folositóre pentru tóte vécurile.

(Va urma).

Din carnetulŭ meu.

De *Moșulŭ.*

— Adevĕrulŭ să-lŭ cauțĭ, frumosulŭ să-lŭ iubescĭ, binele să-lŭ vréi și să facĭ ceea-ce este mai bine.

— A fi mănioșŭ însémnă a rĕsbuna greșelile altora asupra nóstră.

— Inainte d'a face ceva, gândesce-te.

— Aicĭ, fericirea este trecĕtóre ca diua; colo vecĭnică, ca iubirea cea dumnedeéscă.

— A fi îndestulitŭ nicĭ pe departe nu este așa greu, ca a voi să fi îndestulitŭ.

— Până unde strălucesce sórele esistă și speranță.

— Trebue să suferimŭ ceea-ce ne trimite ceriulŭ.

— Compătimirea dușmanilorŭ, carĭ te laudă, tot-d'auna este înveninată.

— Vorba fără înțelesŭ nu străbate la ceriu.

— Dumnedeu ajută acelora carĭ se ajută ei singurĭ.

---

mai poporulŭ, fără a'lŭ îndruma cătră progresŭ și muncă.

IV Sinagogele din urbea Herța.

1) Șése sinagoge (case de rugăciunĭ) de religiune mosaică suntŭ în acéstă urbe.

2) Rabinĭ de vre-o doi anĭ nu suntŭ; dér datoriile religiunei mosaice se îndeplinescŭ de 4 hahamĭ: celŭ întâiu numitŭ Haim Simon, născutŭ în Herța la 1820, studiile le-a făcutŭ la Iașĭ; alŭ 2 lea Ghețel din Iancu, născutŭ în Herța la 1847, studiile le-a făcutŭ în Hârlău, județulŭ Botoșanĭ; alŭ 3-lea Moșcu sin Strul Haim, născutŭ în Herța la anulŭ 1847, studiile le-a făcutŭ în Botoșanĭ, și alŭ 4-lea Aron Moise, născutŭ în Herța la 1848, studiile le-a făcutŭ la Botoșanĭ; nicĭ unulŭ nu posedă atestatele scolare.

3) Numĕrulŭ credincioșilorŭ de religiune mosaică este 2.500 suflete.

4) Scolĭ cu caractere mosaice suntŭ trei, frecuentate de 90—100 copii de ambele-sexe.

5) Nicĭ unŭ titlu de învĕțătură șefii de sinagogĭ și profesorii scólelorŭ religióse mosaice nu posedŭ.

6) Nicĭ o formă nu au stabilită pentru alegerea personalului preoțescŭ de religie mosaică; ei se angajeză cu contractŭ de cătră majoritatea obștei israelite pe unŭ termenŭ óre-care, după împrejurărĭ.

7) Unŭ singurŭ felŭ de comunitate mosaică, fără deosebire între ei de ordine talmudice și ritualistice.

8) Nicĭ unŭ raportŭ séu ordine stabilită nu esistă între șefii sinagogelorŭ caselorŭ de rugăciune mosaică: ei se găsescŭ în starea cea mai primitivă, mai tot-d'auna la sĕrbătorĭ în sinagoge, adunându-se pentru rugăciunĭ în disordine, provócă între ei certe și chiar bătăi, încâtŭ trebue să intervie poliția a restabili ordinea, profesorii asemenea nu au nicĭ unŭ programŭ.

9) De o singură congregațiune israelită depindŭ sinagogele din acéstă urbe sub raportulŭ spiritualŭ, pendinte de rabinulŭ din Sadagura, ducatulŭ Bucovina.

10) Nicĭ o condițiune nu se cere de comunitatea israelită, ca să întrunéscă acei ce aspiră la unŭ postŭ de rabinŭ, séu șefŭ de sinagogă; ajunge numai să fiă loculŭ vacantŭ și aspirantulŭ să presinte unŭ certificatŭ dela verĭ-unŭ rabinŭ cunoscutŭ, că este aptŭ și suntŭ de-a ocupa atare postŭ, și atuncĭ rĕmâne a propune condițiunile și convenindŭ să contracteze cu comunitatea.

11) Starea în care se află Evreii din acéstă urbe, se póte dice din tóte târgurile de pe malulŭ Prutului, fiind cu totulŭ primitivă, lasă multŭ de doritŭ.

(Almanachulŭ Culteloru 1893)

Poesii poporale

De sub Retezatŭ.

Destulŭ maică te rugai,
In strĕinĭ să nu mĕ dai;
Să mĕ dai maică 'n vecinĭ,
Să te vĕdŭ séra, când cinĭ.
Déră nu m'ai ascultatŭ
Și departe că m'ai datŭ...
Maică, măiculeana mea!
Multŭ maică te-oiu aștepta
In tótă Dumineca,
Totŭ cu prânzu caldŭ în masă,
Și cu apa rece 'n vasĕ.
Apa 'n vase s'a 'ncălți.
Prânzu 'n masă s'a rĕci,
Și tu maică nu-i venì!

*

Audit'am, auditŭ
Togmai erĭ pe la sfințitŭ,
Că Mureșu-i apă bună,
Ce-i ce béu toțĭ să cununa.
Hai mândră, să bemŭ și noi,
Dór ne-om iubi amêndoi.

*

Cine mĕ vede pe mine,
Crede, că trăescŭ totŭ bine;
Dér vai de min' și de-alŭ meu trai!
Muri-voi, n'oi merge 'n raiu...
Nicĭ 'n iadŭ n'am încăputŭ,
Câte pĕcate-am făcutŭ!
De-ar fi ceriulŭ de hârtiă,
N'ar fi locŭ, ca să le scrie!

*

Iarbă 'naltă din topile,
Insóră-te mĕi copile!
Că-ți stă bine cu muiere,
Ca trandafiru 'n ulcele,
Și-ți stă bine cu nevastă,
Ca rujmalinu'n feréstă.

*

Nu eși mândro la pórtă,
Să te facă lumea próstă,
Ci eși mândro prin grădină
Și te fă o rujmalină,
Să te punŭ în pălăriă,
Să'mĭ fii dragă numai mie.

*

Multŭ mĕ mirŭ mândro de tine,
Ce pămêntŭ negru te ține?
Te ține pămêntŭ cu roibă,
Cu minĭ să nu mai prindĭ vorbă.
Te ține pămêntŭ cu érbă,
Cu minĭ să nu mai ai trébă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Tînĕrulŭ se luptă, ca bĕtrânulŭ sĕ guste în pace.

— Mii de anĭ se cerŭ, ca sĕ înflorĕscă unŭ statŭ, și adesea este de ajunsŭ o oră, ca sĕ-lŭ nimicĕscă.

— Bĕtrânețele nu scutescŭ de nebunii.

— Omulŭ nobilŭ atrage ómenĭ nobilĭ pe lângă sine.

— Nicĭ unŭ geniu, fără muncă.

— Cine vré sĕ aibă pe Dumnedeu cu sine, inima sĕ și-o împodobĕscă cu bine.

— Mâncările bune îțĭ îngrașă trupulŭ, nu însĕ și mintea.

— Cine vré sĕ aibă bucuriă, sĕ-șĭ îmblândĕscă sângele.

— Moderéză-țĭ poftele, décă vréi sĕ triumfezĭ asupra sorții.

— Sângele tînĕrŭ nu se supune regulelorŭ pentru bĕtrânĭ.

— Pentru muncă și ostenélă, Dumnedeu îțĭ dă casă, curte și vite.

— Cine îșĭ împlinesce lucrulŭ veselŭ, aceluia îi ticnesce și prândulŭ bine.

— Adevĕrata valóre a vieții n'o căutațĭ în lucrurĭ de dinafară.

— Cine aștéptă minunĭ, acela sĕ-șĭ întărĕscă credința.

— Cine se radimă pe favorŭ, îșĭ pierde libertatea.

— Unele lucrurĭ suntŭ dulcĭ la gustŭ, ușóre de înghițitŭ, totușĭ amare și une-orĭ greu de mistuitŭ.

— Numai causa părăsită este pierdută.

— Până nu încércă cine-va, nu scie până unde-i ajungŭ puterile.

— Lenea este prostia corpului, prostia e lenea spiritului.

— Numai ceea-ce credemŭ noi înși-ne, ne credŭ și alțiĭ nouĕ.

— Mai bine sĕ nu începĭ, decâtŭ sĕ nu precugetĭ.

— Onórea premerge onorurilorŭ.

— Ochiulŭ nu se vede pe sine, decâtŭ în reflecsulŭ altorŭ obiecte.

— Ce este stricatŭ, încă nu este pierdutŭ.

In ce constă puterea roditóre a pământului?

Precum vedemŭ, că se întêmplă în imperiulŭ animalŭ, că numai din animale marĭ, frumóse și sănĕtóse se potŭ nasce totŭ asemenea următorĭ; precum vedemŭ, că se întêmplă în imperiulŭ vegetalŭ (alŭ plantelorŭ), că numai din sĕmĕnțe deplinŭ cópte, marĭ, frumóse și sănĕtóse se potŭ nasce plante séu sĕmĕnăturĭ bune și frumóse: totŭ așa se întêmplă și în imperiulŭ mineralŭ, că numai pământurile grase și bune potŭ sĕ aducă rodurĭ puternice și îmbelșugate.

Pământurile roditóre ni-se înfățișéză în patru felurĭ (soiurĭ): pământŭ năsiposŭ, vărosŭ, lutosŭ (argilosŭ) și humosŭ. Décă unŭ pământŭ ar conținé numai unulŭ din soiurile numite aci, de pildă năsipŭ, elŭ nu ar puté aduce rodurĭ; de unde urméză, că fiă-care pământŭ roditorŭ trebue sĕ fiă amestecatŭ și sĕ conțină părțĭ din tóte pământurile numite. Celŭ mai roditorŭ între acestea este pământulŭ humosŭ (grasŭ), care încă trebue sĕ conțină părticele fine din celealalte soiurĭ de pământŭ.

Orĭ care arfi soiulŭ pământului, elŭ trebue sĕ conțină douĕ felurĭ de materii, fără de carĭ plantele și sĕmĕnăturile nu se potŭ nutri și cresce. Acestea douĕ materii suntŭ: materia organică, care se află în organele plantelorŭ, în trunchiu (cotorŭ) și frunde, și cea anorganică.

Materia organică constă din azot, care se află în aerulŭ de pe pământŭ în mĕsură de trei din patru părțĭ, din ocsigenŭ (aerŭ dătătorŭ de viéță), din carbonŭ (aerŭ din cărbunĭ aprinșĭ) și hidrogenŭ (aerŭ formatŭ din aburélă).

Materia anorganică se absórbe prin rădĕcinile plantelorŭ și constă cu totulŭ din 10 elemente (materii) minerale, precum: cenușă, varŭ, ferŭ, sare, puciósă, sodă, năsipŭ, fosforŭ (cenușă din óse), magnesiă, clorŭ.

Intre aceste 14 materii, cu carĭ se nutrescŭ plantele, suntŭ trei, carĭ lipsindŭ din pământŭ, acesta devine pe încetulŭ cu totulŭ sterpŭ și neroditorŭ. Acestea trei materii suntŭ: azotulŭ, cenușa și fosforulŭ.

Pământurile humóse de colóre négră séu cafeniă de pe șesurĭ, conținêndŭ din materiile numite mai cu prisosință, s'au adeveritŭ a fi cele mai roditóre. Dér și acestea prin desele recolte (culesurĭ) se mai stêrpescŭ și sărăcescŭ, de óre-ce s'a constatatŭ, că o recoltă de grâu de 15 hectolitre, bună-óra, ridică din materiile numite, prin paie, 33 chilogramĭ azotŭ, 31 chlgr. cenușă și 15 chlgr. fosforŭ.

Pentru a ține pământurile roditóre în starea acésta, trebue sĕ le dămŭ îndĕrĕtŭ aceea, ce le subtragemŭ prin recólte. Și acésta se póte face numai gunoindŭ pământulŭ.

Gunoiulŭ animalelorŭ conține din cele trei materii cu prisosință. Afară de acela, arăturile făcute îndată după secere, séu după culesulŭ cucuruzului, până când locŭlŭ e plinŭ de miriștĭ, séu alte ierburĭ, carĭ conținŭ în trunchiulŭ și foile lorŭ azotŭ, încă ajută și conținŭ puterea roditóre a pământului.

Sĕ nu crédă plugarii noștri, că plantele încă înghitŭ (inspiră) aerulŭ numitŭ azotŭ în starea lui simplă, precum o facŭ ómenii și animalele. Nu! elŭ trebue sĕ fiă împreunatŭ, când este absorbitŭ prin foi, cu unŭ sucŭ (mustŭ) numitŭ amoniacŭ, éră când este absorbitŭ prin rădĕcinĭ, cu unŭ sucŭ (acidŭ) numitŭ acidŭ nitricŭ.

Lucrulŭ este ușorŭ de înțelesŭ, Sĕ se bage numai de sémă la săpatulŭ unui cucuruzŭ, pe timpŭ de secetă, când adecă se smĕruntă mai bine cenușele de varŭ, sare și celealalte materii aflătóre în pământŭ, ca sĕ se pótă împreuna cu aerulŭ numitŭ azotŭ, după care săpatŭ cădendŭ o plóiă bună, acésta topesce materiile numite făcêndu-le leșii (sucurĭ), ca sĕ pótă fi absorbite de rădĕcinile sĕmĕnăturilorŭ, și se póte vedé de astădĭ până mâne, ce crescere grabnică au luatŭ cucuruzele.

Ferberea acésta a materiilorŭ din pământŭ se póte asĕmĕna cu ferberea vinului, care încă până nu e supusŭ acestei schimbărĭ, nu se póte curățĭ de materiile nefolositóre din elŭ.

Unŭ pământŭ roditorŭ, pe lângă materiile numite, trebue sĕ mai conțină încă și părticele fine de lutŭ, varŭ și năsipŭ, carĭ suntŭ strînsŭ legate în pământurile humóse. Acestea se compunŭ în partea cea mai mare din materiĭ organice, carĭ nu suntŭ alt-ceva, decâtŭ rĕmășițe din organele plantelorŭ și animalelorŭ, de aceea și au o colóre négră séu cafeniă.

Décă unŭ pământŭ ar conținé numai năsipŭ, varŭ séu lutŭ, acela nu s'ar puté ține la olaltă și prin urmare i-ar lipsi cu totulŭ puterea roditóre. Pildă avemŭ în privința acésta pământurile compuse numai din năsipŭ în carĭ nu póte cresce nimicŭ.

Pentru a puté judeca gradulŭ de rodire alŭ unui pământŭ, luămŭ din acela, pe vêrfulŭ unui cuțitŭ, și atâta-lŭ încălțimŭ în flacăra unei luminĭ, până când materia organică se arde de se face ca cenușa, éră cea anorganică (din minerale) rĕmâne nearsă, de colórea cărămidii; séu punemŭ într'o sticlă pământŭ o parte, éră apă cincĭ părțĭ, pe carĭ le mestecămŭ la-olaltă, și după ce s'au aședatŭ vomŭ puté vedé câtă materiă este din fiă-care pământŭ, de-óre-ce pe fundulŭ sticlei se va aședa năsipulŭ, ca mai greu, apoi lutulŭ și mai de-asupra humus-ulŭ și varulŭ, ca mai ușóre.

După pământulŭ humosŭ, urméză celŭ lutosŭ (argilosŭ), ca mai roditorŭ. Acesta încă conține multă materiă organică, mai cu sémă, décă se gunoesce desŭ și se ară de cu tómnă pentru a se mai drege de înghețurile de peste iérnă.

Mai puținŭ roditóre suntŭ pământurile văróse și năsipóse (petróse) dér și acestea se potŭ face roditóre prin gunoirea și amestecarea lorŭ cu de cele humóse și lutóse, ca părticelele lorŭ sĕ se pótă întovărăși și uni unele cu altele și ast-felŭ sĕ pótă servi la nutrirea plantelorŭ.

Pământurile de pe șesurĭ, după cum am disŭ și mai susŭ, suntŭ cele mai roditóre, fiind-că pe acestea s'au nimicitŭ, în decursulŭ timpurilorŭ trecute, cele mai multe rĕmășițe din organele plantelorŭ și animalelorŭ, carĭ amŭ vĕdutŭ, că conținŭ celŭ mai multŭ azotŭ, cenușe și fosforŭ; cele de pe delurĭ însĕ, nefiindŭ în nemijlocita apropiere a omului și animalelorŭ, au rĕmasŭ mai sĕrace și în plante, carĭ numai din materiile minerale nu au pututŭ cresce și trăi, spre a ajunge la cócere.

Pământurile mai afunde din delurile înalte devenite la suprafață prin surpăturĭ, precum și stâncile de munte ne arată pământurile sterpe în totă goliciunea lorŭ, pe carĭ nu póte cresce nicĭ unŭ soiu de plante, până nu devinŭ amestecate cu altŭ soiu de pământŭ roditorŭ, séu cu gunoiulŭ animalelorŭ domestice.

Prin acestea credemŭ a fi arătatŭ în câtŭ-va, în ce constă puterea roditóre a pământului, care atêrnă, după cum am vĕdutŭ, dela puterea materiilorŭ organice, ce se află în elŭ, materii, carĭ cu câtŭ se află într'unŭ numĕrŭ mai mare în pământŭ, cu atâtŭ îlŭ facŭ mai roditorŭ.

Acésta ar trebui sĕ și-o însemne bine și plugarii noștri, ca necurmatŭ sĕ adaugă materii roditóre, ca gunoiu, cenușă și cenușă de óse, pământurilorŭ sterpe, ca lucrulŭ lorŭ sĕ fiă rĕsplătitŭ totŭ mai cu îmbelșugare.

I. Georgescu.

Despre vinurile artificiale.

Legea, care interdice fabricațiunea de vinurĭ artificiale (art. 23 din 1893) a produsŭ îngrijirea, că diferitele metode, ce se întrebuințau până acuma pentru „ameliorarea“ și „egalisarea“ vinurilorŭ, și carĭ nu se considerau de fabricațiune de vinurĭ artificiale. asemenea vorŭ fi oprite.

Clarificarea acestei cestiunĭ o așteptau producenții și comercianții de vinurĭ cu atâtŭ mai mare încordare, cu câtŭ în legea amintită, care întră în vigóre la 1

Tu mândruțo, ochii tĕi,
I-a unsŭ măta cu ulei,
De 'mĭ punŭ capu după ei!
— Mĕi badeo buzele tĕle,
Le-a unsŭ maică-ta cu miére
De-mĭ punŭ capu după ele!“

*

Cine iubesce și lasă
Nu-i mai dea Dumnedeu casă!
Fie i casa temnița,
Și moșia: ulița,
Fie-i grajdiu fără boi,
Și staolulŭ fără oi;
Cine iubesce și ține,
Deie-i Dumnedeu totŭ bine!

*

Oltule, apă pustie,
Spune la badea sĕ vie,
Că s'au coptŭ strugurii 'n vie.
Și s'a 'nvĕțatŭ o păsărea
De mi-i cară de-acolea;
S'a 'nvĕțatŭ ș'o merlă négră
Și-i cară cu vița 'ntrégă.

*

Aștéptă doruțŭ, că viu
De-oi sosi câtŭ de târdiu...
Și aștéptă-mĕ c'am plecatŭ,
De-oi sosi câtŭ de 'nsĕratŭ!

Și așĭ veni tu mândro dragă,
Dar vecinele mĕ 'ntrébă
De ce umblu fără trébă?
—Vino bade, când gândescŭ,
N'aștepta sĕ te doresco,
Că io s fată desmerdată
Cu dorulŭ tĕu ne'nvĕțată
Nicĭ acum și nicĭ odată!

*

Alăturea cu drumu
Ară badea cu plugu,
Mândra trece cu prânzu...
Grăi mândruța din drumŭ
— „Bunŭ lucru bade-o la plugŭ!“
— „Firea-i mândro sănĕtósă!
Cum dai vorba de frumósă!“
— „Fire-ai badeo sănĕtosŭ
Cum mânĭ boii de frumosŭ!“
— „Până prându se rĕcesce
Ședĭ mândro, de odihnesce“.
— „Ba eu bade n'oi ședé;
N'am venitŭ sĕ odihnescŭ,
Ci-am venitŭ sĕ-țĭ povestescŭ:
C'asĕră 'nsĕrai pe cóstă
Pe din susŭ de casa vóstră,
Și bine că audii
Mamă-ta sfădindŭ la tine,
De ce m'ai iubitŭ pe mine?

Sĕ spunĭ maică-ta așa,
Sĕ nu aibă grija mea,
Cum nu am nicĭ eu a ta!
Că, când-oi sta a-mĕ uita,
Nu sciu, veni-oi, orĭ ba....
Că ți i casa huruită
Și șura descoperită
Și moșia zălogită.
Mamă-ta așa gândesce,
Că sórele când rĕsare
Rĕsare la tine 'n curte
Tu eștĭ feciorŭ mai de frunte.
Da maică-ta, dĕu, nu scie
Că sórele când rĕsare
Rĕsare la tine 'n pórtă
Tu eștĭ feciorŭ mai de códă!“

*

Badeo, de dorŭ și de dragŭ
Ț'am scrisŭ numele în pragŭ,
Și tu ér' sĕ'mĭ scrii alŭ meu
Intr'unŭ cornŭ de chischineu;
Și sĕ-lŭ bagĭ în pozonarŭ,
Și sĕ-lŭ ținĭ pe dile marĭ.
Și sĕ te ștergĭ pe obrazŭ,
De ciudă și de nĕcazŭ.

*

Rujmălinŭ peste fântână
Am bade ca ș'o lumină.

Douĕ fete de colea
Se vorbiră, sĕ mi-lŭ iea,
Dumnedeu sĕ nu li-lŭ dea;
Se vorbiră sĕ-lŭ sărute,
Dumnedeu sĕ nu li-ajute;
Că de l'am sărutatŭ eu,
Sĕ mĕ uscŭ ca frunda 'n tĕu!
De l'oiu săruta vr'odată,
Sĕ mĕ uscŭ, ca frunda 'n baltă!

*

Frundă verde lemnŭ leutŭ,
Rĕu 'mĭ pare ce-am făcutŭ,
C'am datŭ dragostea 'mprumutŭ.
N'am ce face, c'a trecutŭ!
Nu acum, ci mai demultŭ.
Lua-voi șuba și bâta,
Și m'oi duce la mândra,
Sĕ-mĭ întórcă dragostea!

*

Uită-te badeo și vedĭ
Séra lângă cine ședĭ....
Lâng'o tufă de mușcată,
Lâng'o gură gurguiată.
Ședĭ lâng'o tufă de socŭ,
Lâng'o strîmbă de mijlocŭ.

Culese de

M. Iuboșiu
învĕțătorŭ.

Ianuarie a. c., s'a enunţată, că ordinaţiunea, care va circumscrie aplicarea legei acesteia, va determina ceea ce este de a se înţelege sub *manipulare raţională a vinurilorŭ*. Ordinaţiunea acésta încă nu a apărutŭ, dér proiectulŭ ei s'a trimisŭ de ministeriele respective mai multor corporaţiunĭ de specialitate, ca sĕ-şĭ dea părerea asupra lui. Secţiunea vinologică a societăţii regnicolare de agronomiă a esaminatŭ proiectulŭ ministerialŭ şi l'a aprobatŭ e n b l o c. Ĕtă în resumatŭ determinaţiunile mai importante ale acestui proiectŭ:

Sub manipulare raţională a vinului este de a se înţelege orĭ-ce procedură, care are de scopŭ îmbunătăţirea calităţii mustului fără sĕ-i înmulţéscă esenţialŭ cantitatea şi fără sĕ adaugă astfelŭ de materii, carĭ şi după ferbere ar rĕmâné într'ênsulŭ, aşa ca sĕ resulte o beutură, care ar conţiné părţi constitutive, ce în vinulŭ naturalŭ nu se află. Este permisŭ prin urmare:

1) Induleirea mustului prin zaharŭ rafinatŭ, zaharŭ de candis, zaharŭ curatŭ de strugurĭ, orĭ póme, rosine şi miere. 2) Amestecarea de spirtŭ rafinatŭ de celŭ puţinŭ 95 grade şi de cognacŭ curatŭ. 3) Ingroşarea mustului prin ferbere. 4) Intrebuinţarea unei cantităţĭ moderate de pucioasă. 5) Delăturarea acrimei mustului prin acidŭ carbonicŭ de calcŭ, séu cali. (Delăturarea acrimei prin turnarea de apă nu e permisă.)

Spre controlarea procedurei acesteia, mustulŭ se va visita cu ocasiunea culesului oficialŭ, visita se póte estinde şi asupra cantităţii.

Absolutŭ este oprită aplicarea şi amestecarea de orĭ ce felŭ de îngredienţe, afară de cele amintite, ca d. e. sacharin, colorarea vinului cu colorĭ de minerale, séu plante, glycerin, oleurĭ, carĭ împrumută unŭ anumitŭ bouquet séu aromă, esenţă estrasă de vinurĭ etc.

Este iertată ferberea de pelinŭ, producerea de pelinŭ pe cale rece şi producerea de vinŭ de póme.

Proiectulŭ de ordinaţiune împarte vinurile după districte, cu a cărorŭ nume vorŭ trebui sĕ vină în comerciu. In fine întemiséză două comisiunĭ permanente (Budapesta şi Cluşiu), carĭ vorŭ avé sĕ decidă definitivŭ décă anumitŭ vinŭ e veritabilŭ séu nu.

Calendarulŭ sĕptĕmânei.

Octombre. are 30 dile. Brumărel.

1893 Dilele sĕptĕm.	Calendarulŭ Iulianŭ	Calend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	10 D. 21 S. Eulampiu	22 E. 22 Cordula	5. 53	5. 48
Lunĭ,	11 † S. ap. Filip	23 Severin	5. 55	5. 46
Marţĭ,	12 S. m. Prob. Tarah	24 Ar h. Ratsel	5. 56	5. 44
Mercurĭ,	13 M. Carp. şi Papil	25 Crisant şi Dar	5. 57	5. 42
Joi,	14 (†) Cuv. Paraschiva	26 Demetriu	5. 59	5. 40
Vinerĭ,	15 S. m. Lucian	27 Sabina	5. 0	5. 38
Sâmb.	16 S. m. Longin	28 Sim şi Iud. ap.	5. 1	5. 36

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Octomvre 1893.

Renta ung. de aurŭ 4%	116.10
Renta de coróne ung. 4%	93.85
Impr. cail. fer. ung. în aur 4½%	126.50
„ „ „ „ argint 4½%	100.30
Oblig. „ „ „ de ost. I. emis.	126.50
Bonurĭ rurale ungare	94.35
„ „ croate-slavone	98.75
Imprum. ung. cu premii	150.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin.	142 40
Renta de hârtie austr.	96.85
„ „ argint „	96.70
„ „ aurŭ „	119.40
Losurĭ din 1860	145.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară.	992.—
„ „ „ ung. de credit.	409.50
„ „ „ austr. de credit.	334.90
Napoleondorĭ	10.05
Mărcĭ imp. germ.	62.20
London (lire sterlinge)	126.40
Rente de coróne austr.	96.15

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

Din 13 Octombre st. n. 1893

Măsura séu greutatea	Calitatea.		Valuta austriacă fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu	cel mai frumos	6	20
„		mijlociu	5	50
„		mai slabŭ	5	—
„	Grâu mestecatŭ		4	—
„	Sĕcară	frumósă	3	60
„		mijlociă	3	40
„	Orzŭ	frumosŭ	4	30
„		mijlociu	4	—
„	Ovĕsŭ	frumosŭ	2	70
„		mijlociu	—	—
„	Cucuruzŭ		4	—
„	Mălaiu		3	60
„	Mazĕre		6	—
„	Linte		15	—
„	Fasole		4	—
„	Sĕmênţă de inŭ		10	—
„	Sĕmênţă de cânepă		4	—
„	Cartofĭ		1	30
„	Măzĕriche		—	—
1 kilă	Carnea de vită		—	52
„	Carnea de porcŭ		—	48
„	Carnea de berbece		—	32
„	Sĕu de vită prospĕtŭ		23	—
100 kil.	Sĕu de vită topitŭ		33	—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 18 Octomvre n. 1893.

Sĕmânţe	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	—	—
Grâu dela Tisa	80	7.55	7.65
Grâu de Pesta	80	7.50	7.65
Grâu de Alba-regala	80	7.50	7.65
Grâu de Bácska	80	7.60	7.70
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Sĕmânţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.65	5.80
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	6.10	6.40
Orzŭ	de vinars	62.64	6.65	7.25
Orzŭ	de bere	64.66	7.60	8.85
Ovĕsŭ		39.41	6.95	7.40
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	4.95	5.—
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	.—	.—

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Preţulŭ pe 100 chilograme. Sem. de trif.	Luţernă ungur.	54.—	58.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
„	roşiă	65.—	73.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.50	38.50
Oleu de in		6.75	6.90
Uns. de porc	dela Pesta	55.50	56.—
„	dela ţĕră	—.—	—.—
Slănină	svĕntată	47.—	47.25
„	afumată	52.—	53.—
Sĕu		36.—	37.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	19.50	20.—
„	din Serbia în sacĭ	19.25	19.75
Lictarŭ	slavonŭ nou	15.50	15.75
„	bănăţenescŭ	14.50	14.75
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirtŭ	brutŭ	16.50	17.—
„	Drojdiuţe de spirt	19.—	19.50

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 16 Octomvre n. 1893

Starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 172,431 capete, la 17 Oct. au întrat 4742 capete şi au eşit 4988, rĕmânêndŭ la 18 Oct. unŭ numĕrŭ de 174,822 capete. — Se notéză marfa: *ungurésca* veche, grea dela —.— cr. până la — cr. marfă *ungurésca* tinĕră grea dela 3.— cr. până la 43.½ .cr., *de mijlocŭ* dela 43.½ cr. până la 44. cr. *uşóră* dela 46 cr. până la 47.— cr. *Marfă ţĕrănésca* grea dela 42.— până la 42 ½ cr. *de mijlocŭ* dela 43. — cr. până la 44.— cr. *uşóră* dela 46.— cr. până la 47.— cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela —.— cr. până la —.— cr. transitto mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. însĕ transito uşóră dela —.— cr. până la —.— cr. transito dtto ţepósă grea dela —.— cr. până la — — cr. transito mijlociă dela —.— cr. până la —.— cr. *Marfă sêrbésca* grea dela 42. — cr. până la 42.½ cr. Transito, mijlociă grea dela 41.— cr. până la 42.— cr. transito uşóră de la 40.— cr. până la 41.— cr. — Porcii îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr. Cântărirea la gară cu 4[illegible] — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela.

Bursa din Bucurescĭ

din 18 Octomvre n. 1893.

Valorĭ	%	cumpĕr.
Rentă română perpetuă 1875	5%	101.—
Renta română amortisabilă	5%	95.¼
dtto	4%	81.¼
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.½
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	89.½
idem idem din 1890	5%	90.½
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	95.—
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	101.¾
idem idem	6%	101.½
idem idem	5%	90.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ.	5%	79.½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	282.— —.—
Banca Naţion. ult. div. 84.45	500	1547.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	451.—
Naţionala de asig. ult. div. 36 lei	200	455.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.—	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.01
Banca Naţion. a Rcmâniei	—	—.—
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Cursul pieţei Braşov.

Din 20 Octomvre 1893.

Bancnote rom.	Cump.	10.—	Vênd.	10.02
Argintŭ român.	„	10.—	„	10.02
Napoleon-d'orĭ	„	10.01	„	—.—
Galbenĭ	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ	„	131.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	62.—	„	—.—
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%		101.50	„	102.50

Cu numĕrulŭ de faţă se sistéză espedarea fóiei celorŭ ce nu şi-a re'noitŭ abonamentulŭ.

Administraţiunea.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX. Pelikangasse 10.

Cabinetŭ de consultaţiune cu celebrităţile medicale şi cu specialiştii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultaţiunĭ şi prin corespondenţă.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Nr. **12798**—1893.

PUBLICAŢIUNE.

Vecturarea în magazinulŭ orăşenescŭ a 4958 metri lemne de fagŭ şi a 423 metri nodurĭ de fagŭ din lemnele tăiate în Száraz-Timiş, în an: 1893, eventualminte vectuarea a 2000—3000 metri de lemne de fagŭ puse sub tăiere, se va preda pe cale de licitaţiune în biroulŭ forestieralŭ orăşenescŭ în 3 Noemvre a. c. la 10 óre înainte de prândŭ.

Reflectanţii au de-a aduce cu sine unŭ vadiu de 150fl., stându-le totŭ-deodată, până în ḑiu de licitaţiune, în amintitulŭ birou spre esaminare codiţiunile de vectuare. Se observă în fine, cumcă până în amintita ḑi se va construi unŭ drumŭ solidŭ până la loculŭ de unde se vorŭ vectura lemnele.

Braşovŭ, 14 Octomvre 1893.

266,1—2. **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. **448**—893.

PUBLICAŢIUNE.

Pentru vinderea casei fondului „Rudolfiu" alŭ archidiecesei gr. or. transilvane aflătóre pe teritoriulŭ băilorŭ din Válcele (Elöpatak) se statoresce ḑiua de licitaţiune în faţa locului pe Duminecă în **24 Octomvre (5 Nov.)** a. c. la 2 óre p. m.

Casa, cu etagiu, curte mare şi grădină, e situată la posiţia cea mai bună şi odăile pentru óspeţĭ suntŭ tóte potrivitŭ mobilate. Preţulŭ de esclamare este 5000 fl. v. a.; vadiulŭ 5%.

Oferte în scrisŭ se potŭ trimite şi până la ḑiua licitaţiunei la subsemnatulŭ oficiu protopresbiteralŭ, de unde se potŭ câştiga şi informaţiunĭ mai de-aprópe.

Breţcu (Bereczk) 3/15 Oct. 1893.

Oficiulŭ protopresbiteralŭ gr. or. alŭ tractului Treiscauselorŭ.

Dimitrie Coltofeanu,
protopopŭ.

257,3—3

Nr. **12092**—1893.

PUBLICAŢIUNE

Pentru-ca sĕ se mijlocéscă posesorilorŭ localĭ de realităţĭ anectarea la apăductulŭ orăşenescŭ, a decisŭ representanţa comunală orăşenéscă, ca sĕ se statoréscă terminulŭ preclusivŭ *de 15 Noemvre a. c.*. până când are de-a se însinua amintita anectare pe lângă favorurile determinate în § 7 alŭ statului de apă; şi anume, ca sfredeliturile pentru acéstă anectare, precum şi conducerile, până la limitea realităţei private, celŭ multŭ însĕ numai până la o estindere de 10 metri, sĕ se efectueze de către comuna orăşenéscă fără vr'o despăgubire. După espirarea amintitului terminŭ nu se mai oferă acestŭ favorŭ.

Se provóca decĭ toţĭ posesorii de case şi realităţĭ, carĭ intenţionéză efectuirea acestei anectărĭ, ca în decursulŭ amintitului terminŭ sĕ se însinueze la oficiulŭ orăşenescŭ economicŭ.

Braşovŭ, 16 Octomvre 1893.

267,1—3 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

BEŢIA

se vindecă prin **Antibetin** întrebuinţat cu resultatŭ strălucitŭ în o mulţime de casurĭ. *Nenumĕrate mulţămite primite dela cei vindecaţĭ se trimit franco la cerere.* Fiindŭ fără orĭ-ce gustŭ, se póte da pătimaşului de beţie şi fără scirea lui. Cutia costă **2 fl. 20 cr.** duplă, pentru morbulŭ învechit **4 fl. 40 cr.** trimiţêndu se costul dinainte şi se trimite franco în tóte ţĕrile. Se capĕtă la farmacia **„La Vultur" Lugoş, nr. 112,** *Banat.* 265,1—12.

Picăturile de stomachŭ

MARIAZELLER,

carĭ au efectŭ escelentŭ în contra tuturorŭ **bólelorŭ de stomachŭ,**

suntŭ unŭ medicamentŭ neapăratŭ de lipsă pentru orĭ-ce casă.

Semnele din care se cunoscŭ bólele de stomachŭ suntŭ: **lipsa de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţiune cu mirosŭ greu, umflare (vênturĭ), râgăiatŭ acru, colică, catarŭ de stomacŭ, producere escesivă de flegmă, gălbin re, greaţă şi vomare, cârcei la stomachŭ, constipaţiune séu incuiare**

Şi la **durere de capŭ, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi beuturĭ, limbricĭ, suterinţe de splina, ficatŭ şi hemoroide,** aprobatŭ ca medicamentŭ sigurŭ de vindicare.

La bólele indicate s'a constatatŭ **picăturile Mariazeller,** ca celŭ mai bunŭ leacŭ, care confirmă sute de testimonii. Preţulŭ unei sticle **împreună cu prescrierea de intrebuinţare 40 cr.** sticla, îndoitŭ de mare **70 cr.** Espediţia centrală prin f a r m a c i s t u l ŭ **Carl Brady, Kremsier** (Moravia.) Sĕ se observe marca de contrafacere şi subscrierea.

Picăturĭ veritabile suntŭ numai acelea pe acăror embalage este lipită o fâşiă verde cu cuvintele „Bezeuge die Echtheit." Acésta fâşiă pórtă şi subscrierea mea.

Veritabile se află în Braşovŭ: la farmacia **Jekelius Wwe,** farm. **Victor Roth,** farm. **Jul. Hornung,** farm. **Franz Kelemen** la „Biserica albă," farm. **Eduard Kugler** la „Hygiea," farm. **Gust. Jekelius** în Husszufalu, farm. **H. G. Obert** Braşov. 18—*

2. **Ganz seid. bedruckte Foulards 85 kr.** bis fl. **3.65** p. Met. (ca 450 versch. Disposit) — sowie **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45** kr. bis fl. **11.65** per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.
Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.**

Vestite în tótă lumea sunt hârtiile de țigară

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES și LOHENGRIN"
din Fabrica Braunstein Frères, Paris
65 Boulevard Exelman 65.

Firma **Braunstein Frères** vinde numai **produsele proprii**, din **fabrica lorŭ de hârtie** în **Gassicourt (S. & O.) în Francia.**

Produsele acestui stabilimentŭ măreță, întocmitŭ după principiile cele mai moderne suntŭ unŭ triumfŭ alŭ industriei de hârtie.

Unŭ depositŭ alŭ fabricei pentru vêndare de hârtie și tuburĭ de țigarete sĕ află în Wiena, I., Schottenring 25.

Hârtia nóstră veritabilă franțusască precumŭ și **tuburĭ** de **țigarete** fabricate din hârtie **„Les dernières cartouches"**, la care pe fiă-care cartonŭ este firma „BRAUNSTEIN FRÉRES" se vinde în tóte marchetăniile, și în tóte traficele reg. ung. de tutun. 135,7—*

Dintre tóte hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete veritabilă franțuzéscă

„Le Gloria"

fabricațiunea d-lorŭ
JOSIFŬ BARDOU & FILS
în PERPIGNAN—PARIS.
60 medalii de aurŭ, 16 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours".

„Le Gloria" este hărtia, care în fineță și bunătate întrece tóte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria" este numai atuncĭ veritabilă, décă fiă-care cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria" se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria" se efectuéză și ca **tuburĭ** și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria" este de căpĕtatŭ în **Brașovŭ** la tóte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 36,—53.

Cheque-Conto la postă Nr. 505.

INSTITUTULŬ DE CREDITŬ ȘI DE ECONOMIĬ
„ALBINA"
FILIALA BRAȘOVŬ,

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

primesce depuneri spre fructificare pe lângă $4^1/_2$% și plătesce însașĭ darea de venitŭ pentru ele.

Escomptează cambiĭ cu interesse dela $5^1/_2$ în sus;

Acordă împrumuturĭ pe ipotece, până la jumătate a valórei lorŭ **cu 6%;**

Lombardează efecte și monete, acordândŭ 85% din valórea de curs, și

Giuvaerii și mărfurĭ acordandŭ $^2/_3$—$^3/_4$ a valórei lorŭ ca împrumutŭ, cu procente dela $5^1/_2$ în sus,

Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cótate la bursele din Budapesta, Viena și Bucurescĭ după cursulŭ dilei, recomandândŭ mai alesŭ pentru plasărĭ de capitalĭ diferitele efecte române, carĭ pe lângă cea mai mare asiguranță ofer unŭ produsŭ de peste 5%, și carĭ sĕ află totdeauna de vêndare la cassa institutului în Brașovŭ;

Efeptuesce sub cele mai ieftine condițiunĭ **plăți și încassărĭ** și eliberează **asemnate asupra tuturorŭ piețelorŭ**, mai ales din România;

Rescumperă fără nicĭ o detragere cupóne, le escomptéză naintea scadenței lorŭ și cumperă cu cele mai bune prețurĭ cupóne dela efecte române;

Ingrigesce în comisiune orĭ și ce transacțiă ajutată fiindŭ de legăturile ce le intreține cu firme de rangul primŭ în Budapesta, Viena și Bucurescĭ, de a putea servi clientelei sale în celŭ mai culant și folositorŭ modŭ;

Dă cu chiriă magazine și locurĭ de depou pe teritoriulŭ seu alăturea cu gara reg. ung. de stat și legatŭ cu acésta cu dóuă călĭ ferate, Strada Gării Nro 45, și în fine

Face asigurărĭ asupra vieței omului, ca representanță a societățiĭ de asigurare „EQUITABLE" din New-York, după condițiunile avantagióse ale acestei societăți, în tóte combinațiunile.

Biroul: piață, tîrgulŭ botelorŭ Nr. 22. etagiulŭ I.

Óre de oficiu: $^1/_2$8—$^1/_2$2, **óre de cassă:** 8—1. 58—*

Neapărat de lipsă pentru fiăcare familiă este

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustŭ de cafea bóne.

Acésta este avantagiosŭ că póte inlocui caféua amestecată cu cichorie oferândŭ o cafea **hrănitóre și gustósă, un escelent surogat la cafea.** De recomandat pentru femei, copii și bolnavĭ.

Pădiți-ve de imitațiă.

Se află în totŭ locŭlŭ. 35-53.) $^1/_2$ **Kilo 25 cr.**

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești.

Cipar în gelatină (aal) prima extra, vârtos, butoiașŭ fl. 4.—	$^1/_2$ butoiașŭ	fl.	2.35
„ „ „ . . . . . „ „ „ 3.75	„	„	2.20
„ „ „ mijlocŭ . . . . „ „ „ 3.50	„	„	2.10
Cipar (Roll) în gelatină (fără óse) 25 porțiunĭ	„	„	4.50
Scumbriĭ în gelatină (mijlocŭ)	„	„	2.50
„ **„Bismark"** (fără oase) cu sosŭ picantŭ	„	„	2.10
„ **ff.** fripte, cel mai bunŭ peste de Marea-Ostică . .	„	„	2.10
Rollmods (un soiu de scumbrie), cam 40—50 într'un . . .	„	„	2.10
Scumbriĭ grase ff., marinată cu cépă și cu sos de mustar .	„	„	2.10
„ **Matjes englezeștĭ**, prima 30—40 bucățĭ	„	„	2.10
„ **olandeze**, cam 30—35 bucățĭ	„	„	2.10
„ **delicatese** în cel mai fiu sos englezeso de mustar 120—140 bucățĭ	„	„	2.10
Sardine ruseștĭ corónă, în sos picant	„	„	1.75
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturĭ de Nord adevĕrate .	„	„	2.75
Scottine (scumbriĭ micĭ delicatese), 80—100 bucățĭ. . . .	„	„	2.75
Mreană-cipar (friptă în sos), se conservă bine	„	„	3.50
Sardine în oleiu, cele maĭ bune în colĭ postalŭ cu 9 marĭ, séu 16 micĭ cutiĭ		„	4.50
Silds pentru poftă de mâncare, fără ósă	butoiaș	„	4.50
Sardele de Brabant din 1890, calitatea cea mai bună . .	„	„	6.20
Neunaugen din Elbing, se conservă bine	„	„	4.40
Sprotten de **Kiel**, lada cu 160—200 bucățĭ fl. 1.20, 2 lăzĭ = 1 colĭ postal		„	1.75
Heringĭ afumațĭ (Bückling) de **Kiel**, 40—45 în lădiță . . .		„	1.50
Scumbriĭ cu Salm, mare, grasă, afumată, (se conservă bine) în ladă		„	2.25
Cipar, afumatŭ [„Spickal"], prima calitate, în lădiță		„	7.50
Salm, afumatŭ, **„Scheibenlacs"** (ceva nou), în 4 cutiĭ, cu 15—20 bucățĭ, la cumpĕrare de 4 cutiĭ		„	4.25
Icre de Ural (cenușiĭ) bóbe marĭ, fórte dulcĭ	1 chilo	„	3.75
„ „ „ bóbe mijlociĭ	1 „	„	3.25
„ „ „ **Alasca** (nou de totŭ), gustul celorŭ de Astrachan	1 „	„	3.75
Peștĭ de mare, prospețĭ; Morun de mare, Batocŭ, Cablian,	1 lădiță	„	2.—

Se trimite franco la orĭ-ce postă din Au tro-Ungaria, nevămuitŭ, cu rambursă.

Philip Richard Peters
în Altona (Holstein).

11—*

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.